THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
JUN 16 1945
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

Amerikos lietuvių šūkis: mes kariaujame dėl tokios taikos, kurioje kiekvienai tautai, o tarp jų ir Lietuvai būtų vietos laisvai ir nepriklausomai gyventi.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

LIX METAI 24 | PENKTADIENIS 1945 M. BIRŽELIO (JUNE) 15 D. | KAINA 5 CENTAI

DABAR

Šis tas naujo
"Trys didieji"
Tada ir dabar
Nelaimingieji

JUOZAS TYSLIAVA

Šis tas naujo iš buvusio vakarų fronto.

Rusai įsigeidė okupuoti visą Čekoslovakiją.

Bet... akys — marios, pilvas — pragaras.

Amerikiečiai atsisakė pasitraukti ir užleisti rusams tas Čekoslovakijos sritis.

Atrodo, kad rusai su mielu noru užimtų visą Europą, jeigu tik anglai su amerikiečiais nesipriešintų.

Juk sovietai norėjo užimti ir Daniją.

Neveltui mes esame sakę— Pabaltijo valstybės — tik slenkstis tolimesnei rusų ekspancijai.

***

Šiomis dienomis Amerikos Lietuvių Taryba ir jų veikėjai turėjo eilę posėdžių New Yorke.

Buvę ALT atstovai San Francisco konferencijoje "išdavė raportus" keliolikai susirinkusių veikėjų.

Ką veikė ALT leitenantai New Yorke, jeigu jie čia nepasirūpino surengti viešų prakalbų?

Kodėl tų raportų nebuvo galima "išduoti" viešai, susirinkusiai publikai?

Visai kitaip elgiasi "misijonieriai:" jų prakalbos įvyksta šį sekmadienį.

Katrie yra geresni demokratai?

***

Šiame Vienybės numeryje, pirmame puslapyje, dedamas laiškas iš Austrijos.

Tame laiške Lietuvos tremtinys sako:

"... Kada tėvynėje tebėra raudonieji, antrą kartą aš jau jų gyvas nebenoriu matyti..."

Šis trumpas sakinys viską pasako. Iš jo matyti, kaip Lietuvos žmonės "myli" bolševikus.

Taip, tai raudonasis amaras, kurio bijosi visa Europa.

***

Manoma, kad būsimoji "trijų didžiųjų" — Trumano, Churchillo ir Stalino — konferencija įvyks Vienoje, Austrijos sostinėje.

"Trys didieji," paprastai, posėdžiauja ten, kur yra sovietų kariuomenė.

Kitur Stalinas nedrįsta važiuoti.

Kaip visi diktatoriai, taip ir Stalinas — bailus žmogus.

Hitleris su Mussoliniu taip pat nedrįso galvų iškišti.

Tik demokratijų vadai, turėdami švarią sąžinę, nebijo visur važiuoti.

***

Kadaise, prieš 130 metų, Vienoje posėdžiavo vadinamas Vienos Kongresas.

Tai buvo tada, kai Europos padangėje gęso viena žvaigždė: Napoleonas.

Vienos kongresas, su Metternichu priešakyje, bandė padėti "nesugriaunamus pagrindus taikai."

Bet... istorija negailestingai kartojasi.

Kaip dabar, taip ir tada buvo svarstomas... "Lenkijos klausimas."

***

Kas bus su tais šimtais tūkstančių Lietuvos tremtinių, atsidūrusių vakarų Europoje?

Kas ir kaip jiems išties pagalbos ranką?

Viena yra aišku: jie negrįš į savo mylimą tėvynę tol, kol ją mėsinės okupantai iš rytų.

Todėl Amerikos lietuviai privalo sukrusti.

Tik mes, tik mes vieni, galime padėti tiems nelaimingiems savo tautiečiams.

LEKIANČIOS TVIRTOVĖS IŠ EUROPOS JAU FILIPINUOSE

Japonija naujų, didelių puolimų išvakarėse

Tokio radijo skelbia, kad pirmosios lekiančios tvirtovės dar visai neseniai daužusios Vokietiją, atskrido į Filipinų salas ir ruošiasi naujai gigantiškai Japonijos ofenzivai.

Japonijos premjeras Suzuki sako, kad japonų padėtis Okinawoje esanti "tikrai desperatiška." Japonų valdžia atvirai įspėja visuomenę, kad sąjungininkai, nugalėję vokiečius, dabar visomis jėgomis pulsią Japoniją. Be to, Japonijoje atvirai kalbama apie amerikiečių invaziją. Japonai yra raginami savo salas paversti "nepaimamomis tvirtovėmis."

Okinawos sala, kuri yra tik 330 mylių nuo Tokio, jau beveik amerikiečių rankose. Paskutiniai japonų daliniai, sulindę į uolas, baigiami sunaikinti liepsnosvaidžiais. Okinawos salai kritus, prasidės, nuolatiniai Japonijos puolimai.

Nors japonų radijas skelbia kovą iki "galutinos pergalės," bet tuo pačiu kartu kalba apie taiką. Nėra abejonės, kad japonai nusistatę fanatiškai laikytis. Gen. Stilwell sako, kad karas su Japonija galįs nusitęsti dar dvejus metus.

HITLERIS TURĖJĘS DU VAIKUS

Rusai mano, kad buvęs Vokietijos diktatorius yra kur nors pasislėpęs

Iš Stockholmo pranešama papildomų apie buvusį Vokietijos diktatorių Adolfą Hitlerį žinių. Pirmiausia, neseniai paaiškėjo, kad Hitleris buvo vedęs Ievą Braun ir juodu susilaukę dviejų vaikų. Vaikas esąs 5, o mergaitė 6 metų. Sakoma, kad formalės sutuoktuvės įvykusios Berlyne, prieš pat jo kritimą.

Sovietų maršalas Žukovas pareiškė, kad Hitlerio kūno nerasta ir kad nemanoma rasti, nes greičiausiai "fiureris," kartu su savo žmona, yra kur nors Europoje pasislėpęs. Manoma, kad Hitleris, jo žmona ir von Ribbentropas yra išskridę lėktuvu į iš anksto gerai paruoštą vietą —Ispaniją, Portugaliją, ar į kurią nors šių dviejų valstybių koloniją.

Kai dėl Hitlerio vaikų, tai nemanoma, kad juos "fiureris" būtų suspėjęs pasiimti. Manoma, kad vaikai palikti pas kuriuos nors tolimus Hitlerio, ar jo žmonos gimines. Sąjungininkų žvalgybos agentai dabar bando rasti Hitlerio paslėptus vaikus.

Ispanų užsienio reikalų ministerija, tiesa, nuginčijo tai, kad Hitleris yra pasislėpęs Ispanijoje. Tuo tarpu Japonijos pasiuntinybė Šveicarijoje, kiekviena proga, stengiasi tvirtinti tai, kad Hitleris esąs gyvas ir kad jis kada nors vėl vadovausiąs vokiečių tautai.

Kitomis Stockholmo žiniomis, užsienio reikalų ministeras von Ribbentrop, prieš pat Vokietijos pasidavimą, išsridęs "pataisytu amerikiečių lėktuvu."

Reikia pastebėti, kad sovietai iš pat pradžių netikėjo skelbiamomis žiniomis apie Hitlerio mirtį.

Daugelis Europos diplomatų mano, kad žymesni nacių vadai, būdami užsieniuose, bando palaikyti nacizmo sąjudį Vokietijoje.

Japonai padegė Boreno aliejaus šaltinius

Japonai, atsitraukdami iš vakarinės Borneo salos, padegė didelius aliejaus šaltinius. Manoma, kad šitokiu būdu bus sunaikinta šimtai tūkstančių galionų aliejaus. Šioje Borneo salos dalyje prieš keletą dienų išlipo didelės australiečių jėgos, dabar sėkmingai gniaužiančios japonus.

Siūlo atidaryti aukso kasyklas

Kongrese keliamas klausimas dėl aukso kasyklų, kurios buvo uždarytos, Amerikai įstojus į karą. Vienas Atstovų Rūmų narys pastebėjo, kad jau laikas atidaryti aukso kasyklas, nes dabar Sovietų Sąjunga esanti antroji valstybė daugiausia iškasianti aukso.

Po karo su japonais bus 6,000,000 bedarbių

Washingtone manoma, kad karui su japonais pasibaigus, Jungtinėse Valstybėse neteks 6,000,000 žmonių darbo. Žodžiu, iš devynių milijonų žmonių, dabar dirbančių karo pramonėje, bus priversti ieškoti darbo civilinėje pramonėje šeši milijonai.

Slapta nacių radijo stotis

Iš Paryžiaus pranešama, kad kažkur vakarinėje Vokietijoje pradėjusi veikti slapta naciu radijo stotis. Vėliausiame tos stoties pranešime buvę pasakyta:

— Hitleris grįš. Vokietija gali išsigelbėti tik savo jėgomis!

— Airijoje paskelbti naujo prezidento rinkimai.

— Lindbergahs apleido Paryžių, kur jis buvo atvykęs Amerikos laivyno reikalais.

— Paryžiuje buvo labai iškilmingai priimtas gen. Eisenhoweris.

— Afrikoje prancūzai suėmė buvusį Magaskaros gubernatorių Armand Annet.

Atsisakė važiuoti deryboms į Maskvą

Šiomis dienomis "trys didieji" buvo pakvietę londoniškės lenkų valdžios atstovus vykti į Maskvą tartis Lenkijos reikalais. Buvęs Lenkijos valdžios premjeras Mikolajczyk ir lenkų socialistų partijos vadas Jan Stanczyk kvietimą priėmė ir šiomis dienomis išvyksta į Maskvą. Bet trečiasis, Julian Zakowsky, griežtai atsisakė vykti į Maskvą. Jis tiesiog pareiškė, kad "Stalinu negalima pasitikėti."

Ši konferencija prasidės šį penktadienį, Maskvoje. Manoma, kad Mikolajczykas pirmiausia reikalaus paleisti tuos 16 lenkų vadų, kuriuos bolševikai suėmė.

Draja Mikailovič pabėgo į Turkiją

Buvęs Jugoslavijos karo ministras ir partizanų vadas Draja Mikailovič, kurį bolševikai skelbė esant nacių bendradarbiu, Maskvos radijo žiniomis, pabėgęs į Turkiją su padirbtu pasu.

Atsisakė pasitraukti iš Čekoslovakijos

Iš Wiesbaden, Voiketijos, pranešama, kad Amerikos trečioji armija atsisakė pasitraukti iš Čekoslovakijos teritorijos ir užleisti tas sritis rusų kariuomenei.

Yra žinomas faktas, kad čekai tiesiog maldauja amerikiečius pasilikti Čekoslovakijoje. Amerikos kariuomenei pasitraukus iš Čekoslovakijos kraštas pasiliktų sovietų "globoje."

Čekai bijosi, kad rusai, vieni pasilikę jų krašte, nepradėtų sovietizuoti Čekoslovakijos, kaip tai yra daroma Rumunijoje ir kitose Balkanų valstybėse, kurias raudonieji "išlaisvino."

P. Laval atsisakė grįžti į Prancūziją

Pierre Laval

Iš Londono pranešama, kad buvęs Vichy valdžios galva Laval atsisakė grįžti į Prancūziją, kur jo, kaipo karo kriminalisto, laukia teismas. Šiomis dienomis Laval, ispanų valdžiai tarpininkaujant, pasiuntė gen. de Gaulle laišką, kuriame jis reikalavo sąlygų: Laval sutinka grįžti, jeigu jis nebus teisiamas, kaip karo kriminalistas. Negavęs jokio atsakymo, Laval nutarė pasilikti Ispanijoje.

— Sovietų laikraščiai tvirtina, kad Argentina paskelbusi karą Vokietijai, patiems naciams prašant.

LIETUVIO LAIŠKAS IŠ AUSTRIJOS

"Kada tėvynėje tebėra raudonieji, antrą kartą aš jau jų gyvas nebenoriu matyti..."

Šiomis dienomis vienas mūsų skaitytojas gavo laišką, kurį jam rašo broliavaikis iš Austrijos. Šio laiško tutorius 1940 m., bolševikams okupavus Lietuvą, tarnavo raitelių pulke, Vilniuje. Dabar šis Lietuvos patriotas, atsidūręs Austrijoje, kreipiasi į savo dėdę Amerikoje, prašydamas pagalbos. Jis rašo:

Brangus Dėde:

Jums aš jau pasiunčiau vieną laišką ir telegramą, tik nežinau, ar Jūs gavote, todėl šį laišką siunčiu oro paštu.

Laimingai pergyvenęs visas karo audras, aš dabar esu Austrijoje, prie Šveicarijos sienos. Lietuvių Šveicarija neįsileidžia, tik turinčius vizas leidžia pravažiuoti toliau. Kai apleidau savo gimtuosius laukus ir namiškius, tai jau bus metai. Tada juos palikau sveikus be menkesnių pasikeitimų. Kas dabar su jais dedasi, tai vienas Dievas žino...

Kai rašiau Jums pirmą laišką, tai priklausiau Raudonajam Kryžiui, bet dabar jį prancūzai išsklaidė. Laišką siųskite tuo adresu, kurį dabar duodu, nes tas asmuo, kurio adresu siųsite, kasdien vaikščioja iš Austrijos į Šveicariją. Jis man perduos.

Jūs pulkiai žinote dabartinę lietuvių padėtį Vokietijoje: be savųjų, be tėvynės ir prieš grasinančią bado šmėklą. Todėl vieno maldauju, jei dar tebegyvenate: siųskite telegramos keliu atsakymą, ką darote dėl manęs, kas galima daryti, kad aš žinočiau, kaip orientuotis. Iš Austrijos prancūzai (okupacinė kariuomenė) žada visus svetimšalius netrukus išvežti, bet aš tikiuosi išsilaikyti iki sulauksiu Jūsų atsakymą.

Mano tikslas yra — pasiekti Jus, nes kada tėvynėje tebėra raudonieji, antrą kartą aš jau jų gyvas nebenoriu matyti...

Taigi, brangus Dėde, gelbėki vienintelį savo brolio šėmos narį, žalių Lietuvos laukų sūnų, kuris bus pasauliui liudininku pergyventų visų karo žiaurumų...

Kartu su manim tuos pačius siekimus turi ir studentas J. A. Jeigu galima, prašo ir jis pagalbos. Jis, mat, neturi savo giminių adreso Amerikoje. Mano viltis dabar yra tik Jūs, brangus Dėde ir kartu Teve, nes mano tėvas greičiausiai yra ant savo tėvynės aukuro pasiaukavęs. Kai aš atsisveikinau tėvą, jis man tarė: "geriau mirti visiems drauge savo gimtoje žemėje..." Bet... aš panorėjau būti liudininku pasauliui...

Jūsų

Petras

SEPTYNIOS DIENOS PASAULYJE

— Vokiečių karo belaisviai siunčiami į Italiją kasti minų.

— Japonijos parlamentas suteikė dabartiniam premjerui Suzuki diktatoriaus teises.

—Atsitatydino Italijos premjeras Banomi ir jo kabinetas.

— Hopkins, atlikęs savo misiją Maskvoje, grįžo į Washingtoną.

— Šiaurinėje Ispanijoje įvyko kruvinų susidurimų tarp policijos ir vadinamų revoliucijonierių.

— Japonijos parlamentas priėmė įstatymą, pagal kurį, bus mobilizuojami 15 metų amžiaus vaikai.

— Iš Pragos pranešama, kad sąjungininkai suėmę nacių partijos vadą Martiną Bormaną, savo laiku užėmusį Hesso vietą.

— Maršalas Petain tvirtina, kad jis pats priklausęs Prancūzijos pogrindžio sąjudžiui, kovojusiam vokiečius.

— Ispanija sutinkanti grąžinti tarptautinei kontrolei Tangier, kurį ji okupavo 1940 m.

— Iš Europos atplaukė į New Yorką uostą dar 19,845 karo veteranų.

— Sovietų remiama Lenkijos valdžia nutarusi išdalinti bežemiams 8,000 dvarų.

— Stalinas pareiškė, kad Amerikos Lend-Lease "žymiai padėjo nugalėti vokiečius."

—Britai sutinka pasitraukti iš Sirijos, jeigu... tuo pačiu metu iš ten pasitrauks prancūzai.

— Iš Londono pranešama, kad "trijų didžiųjų" konferencija įvykstanti liepis mėnesį.

— Amerikos lėktuvui nukritus Anglijoje, žuvo 17 jankių.

— Sovietai leido grįžti namo japonams, atsidūrusiems rusų okupuotoje Vokietijos teritorijoje.

— Tarp japonų saužudžių, atakuojančių lėktuvais Amerikos laivus, rasta ir moterų.

— Kilus riaušėms, Bogotoje, Kolombijoje, paskelbtas apgulos stovis.

— Vokiečiai Prancūzijoje yra paslėpę 100,000,000 minų, kurioms išrankioti reikėsią 10 metų.

— Britai planuoja kasdieninį oro linijos susisiekimą tarp Anglijos ir Amerikos.

— Manoma, kad karo reikalams japonai gasolino dar turį dviems metams.

— Tokio radijas sako, kad Japonija sutiktų taikytis, jeigu jai būtų pasiūlyta "kas nors geresnio," negu besąlyginis pasidavimas.

— Okinawos salai kritus, manoma, kad dabartinis Japonijos premjeras Suzuki atsistatydins.

— Sovietų maršalas Žukov įteikė gen. Eisenhoweriui Pergalės Ordino ženklą, papuoštą demaintais.

— Gen. Patton, iškilmingai priimtas Bostone ir Los Angeles, atvyko į Washingtoną.

Amerikiečiai rado Ribbentropo sūnų

Tarp vokiečių belaisvių vienoje amerikiečių stovykloje netikėtai buvo rastas buvusio vokiečių užsienio reikalų ministro Ribbentropo sūnus, buvęs tankų dalinio karininkas. Iki šiol Rebbentropo sūnui pasisekę išlaikyti paslaptyje savo kilmę.

NUOMONĖS

KAIP ELGTIS SU KOMUNISTAIS

Laikraštininkas Westbrook Pegler duoda gerą patarimą, kaip reikėtų elgtis su komunistais Amerikoje, ypač tais, kurie taip "pasižymėjo" ir "pagarsėjo," "New Deal" laikais.

Jis sako:

"...aš priėjau išvados, kad su komunistais ir jų bendrakeleiviais šiame krašte reikėtų elgtis lygiai taip pat, kaip mes darėme su naciais, vienu žodžiu — šiurkščiai."

VAKARŲ EUROPOS PABĖGĖLIAI

Dorothy Thomson rašo, kad rusų zonoj, Vokietijoj, yra vos penkta dalis vokiečių civilių. Jie, kaip ir kitų tautų pabėgėliai, jų tarpe lietuviai, estai, slovakai, lenkai ir ukrainai, stengesi pasiekti vakarų Europą, britų ir amerikiečių okupuotą. Nežiūrint to, kad jų visų padėtis sunki, pabėgėliai pasiryžę likti vakaruose, vietoj grįžę į savo kraštus, dabar sovietų okupuotus.

PATENKINTAS MISIJOMIS

Prezidentas Trumanas, atrodo, patenkintas savo pasiuntinių, Hopkins ir Davis, misijomis.

Spaudos konferencijoje šiomis dienomis jis išreiškė viltį, kad "trys didieji," pagaliau, susitarę Lenkijos klausimu.

Kadangi jis neįsileido į smulkmenas, tai laikraštininkams buvo sunku platesnių žinių patirti. Faktas, betgi, kad Stalinas atsisakė paleisti 16 suimtųjų lenkų Maskvoje parodo, kad Hopkinsui nepavyko Staliną perkalbėti.

Šių pasiuntinių lankymosi pas Staliną ir Churchill rezultate, atrodo, kad "trijų didžiųjų" konferencija įvyks netrukus ir ten, gal būt, prezidentui Trumanui pavyks daug problemų su Rusija išrišti.

DĖL VOKIETIJOS MOTERŲ

Karo Departamento patvarkymas, kuriuo Amerikos kareiviams neleidžiama draugauti su Vokietijos moterimis, sukėlė didelio triukšmo. Mūsų kareiviai Vokietijoje, baigę kovas ir išsiilgę moterų, tokiu patvarkymu labai pasipiktinę ir, nežiūrint $65 pabaudos ir 4 metų kalėjimo, su vokietėmis vistiek susitinka. Mūsų kareiviai sako, kad Vokietijos moterys labai gražios, o gyventojai bendrai amerikiečius labai draugiškai priima.

Tuo tarpu moterys ir merginos Amerikoje pyksta, kad tą patvarkymą norima panaikinti. Jos, žinoma, reikalauja, kad jų sužadėtiniai ir vyrai greičiau grįžtų namo.

E. ROOSEVELTO PASKOLA

Šiomis dienomis spauda paskelbė, sensaciją kaip velionio F. D. Roosevelto sūnus Elliot pasiskolino $200,000 iš A and P kompanijos prezidento J. Hartford, radijo stočiai pirkti. Elliot Roosevelt paskolą gavęs tėvo įtaka. Bet kadangi radijo biznis jam nesisekė, jis gražino tik $4,000, o likusią sumą J. Hartford turėjo nubraukti, kaipo "blogą skolą."

Šis faktas buvo slepiamas apie tris metus. Dabar pradedama reikalauti viešumon iškelti ir kitas paslaptis, būtent, neišaiškintą Pearl Harbor pasalingą puolimą.

DETROITO LIETUVIŲ DIENOS

MARIJA SIMS

KALBĖJO PROF. PAKŠTAS

Vykdamas iš New Yorko į Chicagą, pakeliui sustojo Detroite prof. Kazys Pakštas, BALF pareigūnas.

Gegužio 31 d. vietinis skyrius surengė jam prakalbas. Šios prof. Pakšto prakalbos buvo labai įdomios ir kartu skaudžios, nes jis kalbėjo Lietuvos ir lietuvių likimu. Prof. Pakštas plačiai nušvietė šalpos darbą ir reikšmę, būdus pagerinti, pastiprinti veiklą. Gerbiamas kalbėtojas suteikė žinių apie lietuvius pabėgėlius ir jų skaudų likimą. Mes, detroitiečiai, tokių žinių dar nebuvome gavę.

Gaila, kad prakalbos turėjo įvykti šiokią dieną, ir daugelis norinčių pasiklausyti negalėjo ateiti, nes vakarais dirbo, bet vistiek virš šimtas žmonių išklausė tos įdomios kalbos. Jei ir šimtas gerų lietuvių tinkamai painformuota ir paskatinta stropesniam Lietuvos gelbėjimo darbui, tai ir tas daug reiškia.

Po prakalbų įvyko rengėjų ir skyriaus pasitarimas ir svečio priėmimas. Prakalbas surengė BALF 76 skyr. pirm. Elzbieta Paurazienė, vicepirmininkė Bessie Keblaitienė ir Ona Kratavičienė. Svečias, pakviestas, apsistoti pas trečiąjį skyriaus vicepirm. dr. Joną Sims.

KALBĖJO AMERIKIEČIAMS

Birželio 1 d. prof. Pakštą pakvietėme kartu nuvykti į amerikiečių vadinamu "Constitutional American" organizacijos arbatėlę, pas ponią Blanche Winters. Nors čia buvo kalbėtoja lobijistė Agnes Waters iš Washington, D. C., bet perstačius prof. Pakštą, tuoj buvo pakviestas kalbėti. Jo kalba buvo tokia įdomi, kad visi nešėsi sėdynes arčiau ir kiti net atsistojo, o kalbą baigiant apipylė kalbėtoją klausimais. Amerikiečiams ypač buvo įdomu išgirsti prof. Pakšto kalbą apie karo nuteriotas šalis ir žmonių neapsakomas kančias, nes amerikiečiai iš savųjų tokių kalbų negirdi. Jiems ir įsivaizduoti sunku Europos kruvina padėtis. Tiesa, jie nori pagelbėti, tik nežino, kaip jie galėtų padėti.

Po prof. Pakšto kalbos, jį apstojo amerikiečiai, profesoriai, daktarai, advokatai ir kiti, klausinėdami ir prašydami pažinties. Jie jam sukišo savo vizitines korteles ir iš jo pasiėmė. Organizacijos pirm. Mrs. Winters pareiškė, "We should't lose a track of him, he's the treat." Vėliau prof. pakviestas kitam kartui kalbėti. Aš negalėjau susivaldyti širdyje pasididžiavimo, kad mūsų svečias yra toks įdomus ir gerbiamas, aš vilkėjau tautiškus rūbus.

SUNKIAI SUŽEISTAS

Lakūnas Algirdas Kazlauskas grąžintas iš Europos karo fronto ir turėjo 30 dienų atostogų pas savo tėvelius. Šiaip jis dar laikomas ligoninėj. Algirdas netekęs abiejų akių, veidas ir ranka baisiai sužalota. Tai ir gyvenk nuo pačios gražiosios jaunystės be regėjimo. Šviesa Algirdui tik atsiminimas, o jis, regis, tik 24 metų. Taip, Algirdas nuvyko aplankyti savo draugę, kurią prieš karo tarnybą, išsirinko, ją mylėjo ir, žinoma, myli. Ji jam siuntė saldainių ir kitų daiktelių, rašė jam meilės laiškus, ilgėjosi jį pamatyti. Ilgėjosi ir Algirdas ją pamatyti. Bet koks žiaurus likimas jis nuvyko pas ją, bet jos nematė! Vien balsą jos, nusivylimu užspringusį, jis girdėjo. Karas pasigailėjimo neturi. Jam nerūpi žmonių kančios.

Algirdo brolis, Vincas Kazlauskas, dar prieš karą tarnybon įstojo, bet ligi šiol sveikas ir linksmas.

Algirdo mamytė, Kazlauskienė, atsilankančius sūnaus pažiūrėti, apdovanojo gabalėliais parašiuto, su kuriuo Algirdas iškrito iš lėktuvo.

IŠVAŽIAVIMAI

Birželio 17 d. Birutės Darže įvyks BALF skyriaus išvažiavimas. Valdyba ir rengimo komisija kviečia visus dalyvauti.

Liepos 1 d. taipgi Birutės Darže, yra ruošiamas LVS 6 skyr. išvažiavimas, kuriame kalbės atstovai iš San Francisco.

BALTIMORĖS PADANGĖJE

Gegužės 27 d. Lietuvių Salėje, įvyko BLD Tarybos sušauktas viešas lietuvių susirinkimas su dainom, prakalbom ir paveikslais iš karo lauko, karo bonų pardavimui. Nors publikos ir nedaug buvo tačiau, programai pasibaigus Lithuanian Federal Savings and Loan Association, per kurią lietuviai perka karo bonus, sekretorius J. Kablis pranešė, kad nuo 7-to karo bonų vajaus pradžios įskaitant ir šią dieną, lietuviai jau išpirko bonų už 113,000. 18 mėnesių laikotarpyje lietuviai išpirko karo bonų už $418,108. 50 c. Per tą patį laiką tik stampų išpirko už 2079.40. Tai graži pinigų krūvelė.

Gegužės 29 d. Lietuvių Salėje įvyko LVS 4-to skyriaus susirinkimas, į kurį narių atsilankė nevisai mažai ir reikalus svarstė rimtai ir nuosaikiai. Skyriaus pirmininkė ponia Julė Rastenienė skaitė platų raportą iš Lietuvių Misijos veikimo San Francisco konferencijoje. Raportas buvo specialiai atsiųstas skyriui. Susirinkimas raportą priėmė entuziastiškai. Toliau pirmininkė pranešė, kad LVS centras atsiuntė 300 knygų pulk. Petruičio Lithuania under the Sickle and Hammer ir kvietė visus tas knygas išplatinti. Skyrius paėmė už $10.00 knygų, kurias išdalins miesto knygynams ir laikraščių redakcijoms. Nariai nusipirko po knygą ir po kelias pasiėmė platinimui. Už knygas surinkta 50 dol. ir keletas dolerių aukų. Toliau skaitytas laiškas iš LVS centro, kuris atkreipia narių demėsį į LVS centro aptuštėjusį iždą. Kad prisidėjus kiek prie atpildymo sąjungos iždo, nutarta rengti vakarėlis su perstatymu ir prakalbom. Nutarta kviesti Brooklyno Lietuvių Moterų Vienybės vaidilas su Pasaulis be vyrų ir dr. B. K. Vencių pasakyti prakalbą. Vakaras numatytas birželio 23 d.

Nespėjus susisiekti su vaidiloms, gautas pranešimas iš LVS centro, kad L. Misijos nariai kalbės New Yorke, birželio 17 d. ir patarta baltimoriešiams surengti prakalbas birželio 16 d., kas ir padaryta. Anksčiau padarytas tarimas nukeltas patogesniam laikui.

P. P. Jaras

PHILADELPHIJOS PASTABOS

Trys šimtai tūkstančių vaikų parinktų Sovietų imperijoje, pasiųsti į Lietuvos pajūrio kurortus "vasaroti." Kiti šimtai tūkstančių bus atsiųsti vėliau. Ką tokia vaikų deportacija į Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes reiškia? Greičiausia, tai apgyvendinti tuos kraštus naujais, ištikimais raudonosios imperijos piliečiais. Kitokio tikslo nematyti. Tai iš anksto sovietų sugalvoto plano vykdymas.

Anądien aplankiau veteraną veikėją Joną Grinių. Kalbėdamiesi apie bendrus lietuvių reikalus, priėjome ir šio klausimo.

— O ką tu manai apie juos? — Grinius klausia manęs. — Tai pirma "sėkla' mūsų gimtam kraštui apgyvendinti ištikimais raudonais piliečiais.

— Ne, ne sėkla, bet gatava rasoda atgabenta Lietuvon— jis mane pataisė.

— You are right, jūsų terminas yra tinkamesnis, nes rasoda paeina iš sėklos, gatavai jau išdygę augalėliai. Ta rasoda netrukus apaugs visą Lietuvą.

Dabar klausimas kyla, kur lietuvių rasoda bus auginama? Ar vietoje bus poruojama su atvežta, ar gal pagal planą, bus gabenama Sovietų imperijos gilumon.

Lietuviai džiovininkai atsiuntė man laišką iš State Sanitorium, Maryland valstybės. Laišką rašė Peter Yankus. Jis sako, kad ligoninėj yra 600 džiovininkų, jų tarpe — 10 lietuvių Laiško autorius nusiskundžia, kad jiems trūksta reikalingiausių gyvenimui dalykų. Ypač drabužių jiems reikia. Peter Yankus sako, kad mes jaučiamės "laimingi," kai numiršta koks džiovininkas, nes tada jo ar jos drabužius likusiems išdalina.

Iš savo pusės, aš atlikau ką galėjau. Mes čia dviese parūpinome džiovininkams prašomų jiems daiktų ir juos pasiuntėme. Siuntinį jie gavo ir pranešė, kad jie juos pasidalino. Už tai jie mums dėkingi. Laikraščių leidėjai juos aprūpina spauda: gauna beveik visus lietuviškus laikraščius, kaip Peter Yankus rašo.

Taigi, atsiminkime nelaiminguosius lietuvius ir lietuves džiovininkus, įdėkime dolerinę į voką ir pasiųskime: Peter Yankus, c/o State Sanatorium, Maryland.

Z. Jankauskas.

NEW HAVENO LIETUVIŲ ŽINIOS

Šį pavasarį pas mus Amerikos Raudonojo Kryžiaus centre, kilo sumanymas leisti įvairioms tautoms parodyti, kaip jų žmonės maitinasi ir kokie jų populiariškiausi valgiai. Norėdami žinoti kaip išlaikyti maistingumo balansą akivaizdoje dabar esančio maisto trūkumo, lietuviški pietūs buvo balandžio 12 d. Pavalgydino apie 150 asmenų. Pietus gamino mūsų kolonijos visuomenės darbuotojos bei toje srityje gerai nusimanančios moterys, būtent, Šilkienė, S. Tamulienė, Mačiulaitienė. Laike pietų buvo perstatytas mūsų klebonas kun. Gradeckas. Jį perstatė p-nia Alf (Amerikos R. Kryžiaus lietuvių skyriaus pirmininkė). Jis lietuviškai laimino maistą ir angliškai pakalbėjo, kaip pas mus lietuvius, plačiai yra vartojama rauginta grietinė, kuri gali pavaduoti riebalus. Ponia Alf, paaiškino apie mūsų žmonių mėgiamą kugelį.

Šio mėnesio 12 d. lietuvaičių klasė baigė mitybos kursą kuris tęsėsi dešimtį savaičių. Pamokos buvo teikiamos A. Raudonojo Kryžiaus patalpose. Jas teikė labai kompetentiška mokytoja, kurią mūsų sesės tinkamai įvertini, įteikdamos jai, visų vardu dovanėlę, o p-nia šilkienė padovanojo Lietuvai Vaduoti Sąjungos išleistą knygą, parašyta pulkininko J. Petruičio, Lithuania Under the Sickle and Hammer.

Vietos ALT skyrius susirinkime, geg. 24 d. nutarė atžymėti Lietuvos Steigiamojo Seimo sukaktį. Išrinko komisiją į kurią įėjo Vokietaitis, kun. Gradeckas, J. Tamulis ir V. Norkūnas.

Birželio 17 d. 7 val. vakare parapijos svetainėje kalbės BALF vedėjas J. Valaitis apie šalpos reikalus. Įžanga nemokama, todėl tikimės gausios publikos, nes visi labai įdomaujasi kaip ištiesti pagalbos ranką karo iškankintiems saviesiems Lietuvoje.

Teko sužinoti, kad mūsų kolonijos visiems žinomų Šilkų sūnus kap. Edward Silks, parvyksta aplankyti savo tėvelių, kurių jis nematė arti trijų metų. Taipgi šiomis dienomis yra parvykęs iš tolimų Pacifiko kovų vietų Alksnių sūnus marinas leit. Kęstutis Alksnis.

J. Dičkienė

WATERBURIO LIETUVIŲ ŽINIOS

LIETUVIAI KARO BONŲ VAJUJE

Birželio 16 d. nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro lietuviai pardavinės karo bonus. Tuo reikalu rūpinasi Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius. Kaip žinoma, lietuviai visuomet išperka daugiau karo bonų, negu kitataučiai, todėl ir dabar palaikykime savo gražų vardą. Birželio 16 d. ateikite į Victory house (visiem žinoma vieta) ir nusipirkite nors po vieną karo boną.

RENGIASI Į LVS SUVAŽIAVIMĄ

LVS skyrius siunčia atstovus į LVS metinį suvažiavimą, birželio 23-24 d., Cleveland, Ohio. Kaip žinoma, vietinis LVS skyrius buvo įsteigtas prieš 3 metus, bet, galima sakyti, nieko neveikė. Dabar pastebėjus Lietuvos nepriklausomybei pavojų, vietos LVS skyrius pradėjo aktingiau veikti.

Gegužio 20 d. surengė gražų vaidinimą su prakalbomis. Čia geraširdžiai lietuviai sudėjo $129.00 Lietuvos bylos gynimo reikalams. Be to, yra ruošiamas piknikas liepos pabaigoje. Tikimės ir čia geraširdžiai lietuviai prisidės.

D. M. J. Colny

Vytauto Klubo 25 metų sukaktis

LOWELL, MASS. — Vietos Vytauto Klubas iškilmingai minėjo 25 metų įsikūrimo sukaktį. Minėjimas pradėtas su Amerikos himnu, vadovaujant baritonui Monty. Vėliau po pietų, J. Rosky pakvietė ilgametį klubo prezidentą St. Kundrotą pakalbėti. Jis pareiškė, nematąs daugelio klubo narių, nes jie yra mirę. Todėl, mirusių narių atminčiai, jis paprašė visus atsitoti. Vėliau buvo pakviestas kalbėti adv. K. Kalinauskas iš Boston, Mass. Jis pareiškė, kad jaunoji karta labai vertinanti senųjų atliktus darbus, linkėjo klubui sulaukti 50 metų sukakties. Jo kalba visiems patiko. Sekantis kalbėtojas buvo adv. J. J. Grigalius, taip pat iš Bostono. Jis perdavė Mass. gubernatoriaus Tobin sveikinimus. Vėliau kalbėjo buvęs karys J. Valickas. Jis savo kalboje net sugraudino publiką. Jo įsitikinimu, kareiviai, grįžę iš karo, būsią geresni lietuviai, nes daug vargo matę ir visko patyrę. Minėjime lankėsi vietos laikraščio, Lowell Sunday Telegram atstovas, kuris vėliau viską gražiai aprašė. Svečias iš Lyn, Mass., p. Petkevičius, sveikino loweliečius, turinčius tokį gražų klubą su patalpomis ir t. t.

Toliau kalbėjo adv. Bagočius, pažymėdamas tą faktą, kad jam daug tekę dirbti šio klubo organizavime. Kai dėl Lietuvos, tai adv. Bagočius patarė nenusiminti. Girdi, dik tatoriai neamžini, tautos vėl bus laisvos ir t.t. Be to, sveikinimo kalbą pasakė Cambridge lietuvių klubo prezidentas. Muzikos programą atliko Jonas Tamulionis iš Nashua, N. H. Programa baigta su Lietuvos himnu. Publikos buvo kupina salė.

Vietinis

Michael M. Devenis
LIETUVIS GYDYTOJAS
Brown Building
Exchange Place,
WATERBURY, CONN.
Prėmimo valandos: nuo 2 iki 4 v. p.p. ir nuo 6 iki 8 v. Telefonai:
ofiso 3-3888, namų 3-1554

BORIS BEVERAGE CO
220 E St., So. Boston, Mass
Pristatomas tonikas, vynas ir alus baliams, vestuvėms į namus ir sales.
Savininkai:
JUOZAS ARLAUSKAS
ir
JUOZAS SKENDALIS
Tel.: SOU 3141

CENTRAL CAFE
P. JANUKONIS, sav.
21-23 BROADWAY,
METHUEN, MASS.
Tel.: 9841

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią, pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

LIETUVIŠKA UŽEIGA
ĮVAIRI DEGTINĖ, ALUS IR VYNAS

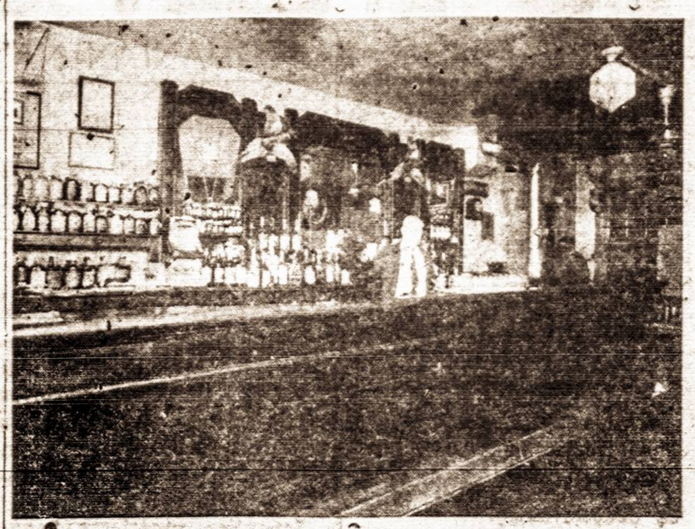

J. V. PAULIONIS
417 W. PRATT STREET BALTIMORE, MD.

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

LIETUVIŲ UŽEIGA
113 CHAPEL ST.,
NEW HAVEN, CONN
☆
Čia susirenka visi
New Haveno
lietuviai
★
Pirmos rūšies gėrimai
ir
patarnavimas
★

Bronius Daujotas

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė, graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.
1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

RESTORANAS IR BARAS

A. S. PETRAUSKAS, savininkas
Pirmos rūšies valgiai ir gėrimai
DIDELĖ, GRAŽI SALĖ ŠOKIAMS
88-92 CHURCH ST., NEW BRITAIN, CONN.
Telefonas, 6863

VIENYBĖ
The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paukštis

PUBLISHED EVERY FRIDAY
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-7848

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse ------ $3.00
Kituose kraštuose ---------- $3.50

Advetising rates on application

Ar tai demokratiška?

Tarybininkai, kurie save laiko demokratijos šalininkais, patys savo reikalus pavedę Grigaičio diktatūrai. Teorijoj, Grigaitis visus moko būti demokratais. Jis pats — didesnis diktatorius, negu bet kuris kitas lietuvis Amerikoje. Jis jaučiasi esąs neklaidingas ir todėl visi privalo jo klausyti.

Štai, New Yorke buvo tarybininkų pasitarimai, trukę kelias dienas. Dalyvavo 25 žmonės. Tarp jų, tačiau, buvo: Laukatis, Kvetkus, Grinius, visi trys tik iš San Francisco konferencijos grįžę. Buvo: Grigaitis, Šimutis, Vaidyla, Gabaliauskas, Michelsonas. Tai redaktoriai iš Chicagos, Pittsburgho, Bostono. Buvo kun. Juras, Darbininko leidėjų pirmininkas. Buvo Chicagos Gugienė, Waterburio Devenienė. Dalyvavo Waterburio dr. Vileišis. Visi tai veiklūs ir žinomi žmonės. Jie nesuvažiavo vienas kito pamatyti, pabaliavoti. Jie suvažiavo visuomenės reikalais pasirūpinti. Ir mūsų visuomenei rūpi jos reikalai. Kiekvienas jų galėjo ir privalėjo pasakyti kalbas, visuomenei informuoti, paskatinti veikti, raginti dirbti, duoti jai naujo ūpo. Ypač San Francisco konferencijos atstovai privalėjo ką nors raportuoti. Bet jie pasitenkino pasiinformuoti mažoje 25 žmonių grupelėje, vienas kitą paraginti būti "patriotais," "demokratais." Visuomenė... Ha, o ką ji jiems reiškia? Kas jai bus pasakyta, tą ji privalės daryti.

VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ

V. TYSLIAVIENĖ

OLIS IR ALT VADAI

Birželio 11 d., kai Amerikos Lietuvių Tarybos vadai ir šiaip veikėjai suvažiavo į New Yorką posėdžiauti, tai New York Journal-American paskelbė Antano Olio straipsnį, Small Nations and the World Security Organization, perspausdinamą šiame Vienybės numeryje.

Adv. Olis neduoda ramybės tarybininkams, net į New Yorką jiems atvykus. Jis vis labiau plečia savo darbą Lietuvos naudai, nežiūrint to, kad ALT vadai jį vadina "boferiu," "melagiu" ir kitokiais "vardais."

Antanas Olis, būdamas advokatu, ir savo straipsnį "advokatiškai" parašė Kiekviename paragrafe, kiekviename sakinyje, įrodoma Lietuvos nepriklausomybės teisėtumas. Tai vykusiai paruošta byla, jos teisėjams — Amerikos visuomenei—spręsti.

Hearstas, berods, turi virš 60 laikraščių, leidžiamų didesniuose Amerikos miestuose. Jeigu kiekvienas perspausdino šį straipsnį, tai reiškia, kad didelė Amerikos visuomenės dalis turėjo progos susipažinti su Lietuvos byla.

ALT SUVAŽIAVIME

ALT veikėjų suvažiavimo metu, New Yorke, dalyvavau jų viešame susirinkime, norėdama patirti, kokia veikla numatoma ateityje taip pat tikėdamasi išvysti nors kokį vieningo lietuvių bendradarbiavimo reiškinį.

Bet ir šį susirinkimą apleidau, įsitikinus, kad nieko teigiamo negalima tikėtis.

Tai galima spręsti ir iš pačių kalbėtojų — p. Grigaičio ir p. Šimučio, kurie, atrodo, jau pradeda jausti savo nesugebėjimą. Abudu kalbėtojai beveik išimtinai teisinosi dėl įvairių ALT lietusių pastabų spaudoje. Apie ateitį jie tiesiog vaikiškai nukalbėjo.

Įsitikinau, kad eilinis Vienybės skaitytojas apie dabartinę komplikuotą pasaulinę padėtį, ypač kiek tai liečia Lietuvą, daugiau išmano ir supranta, negu ALT vadai.

Nenuostabu, kad p. Grigaičiui bekalbant, salė ištuštėjo, liko tik sąjudėlė žmonių, "iš mandagumo" besiklausančių.

KALBANT APIE "IŠDAVYSTĘ"

Grigaitis savo kalboje susirinkusius įspėjo "neišduoti" jo pranešimų ir, svarbiausia, nieko nerašyti spaudoje.

Kas "išduoti?" Juk p. Grigaitis nieko svarbaus nepasakė.

Bet kalbant apie "išdavystę..." šiuo atveju labai pasižymėjo Naujienos, viešai skelbdamos žymesnių Lietuvos pabėgėlių vardus.

Pranešimus apie Lietuvos pabėgėlius tiesioginiai ir netesioginiai, dabar gauna beveik visi mūsų laikraščiai. Nemaža jų ateina ir į Vienybę. Žinios apie įvairius asmenis, tiesa, įdomios visiems, bet jų vardus viešai skelbti dabar, kol jų likimas dar neaiškus, per daug pavojinga. Dėl to gali nukentėti ne tik pabėgėliai, bet ir jų giminės Lietuvoje. Sovietai visokiais būdais stengiasi juos pasiimti į savo "globą." Sužinoję, kad dauguma tų Lietuvos pabėgėlių yra inteligentai, sovietų užmačios gali dar labiau sustiprėti.

Todėl be reikalo p. Grigaitis kalba apie "išdavystę." Šiuo atveju, Naujienos tikrai išdavikiškai pasielgė.

AMERIKA IR EUROPOS VALSTYBĖS

Gegužės 22 d. prezidentas Truman pareiškė kongresui, kad nors ir bus palaikomas Lend Lease įstatymas iki karas su Japonija baigsis, bet, tuo įstatimu einant, Europos valstybėms paramos teikimas bus žymiai sumažintas. Net jeigu tos valstybės ir aktyviai kariaus prieš Japoniją.

Užsienio Ekonominės Administracijos pranešimu, per praeitus ketverius metus, (iki šių metų kovo 31 d.) Jungtinės Amerikos Valstybės Lend Lease įstatymu įvairioms valstybėms paramos suteikė už $38,971,797,0000. Nei prezidentas Truman, nei sakyta administracija nesuminėjo tolimesnio paramos teikimo Rusijai, nes karas Europoje baigtas ir Rusija prieš Japoniją nekariauja.

Karui pasibaigus su Vokietija, Jungtinės Valstybės tuojau sulaikė pagalbos teikimą Rusijai. Jai buvo numatyta $300,000,000 vertės parama kas mėnuo. Paramos teikimas kitoms valstybėms pasilieka, tik Anglijai sumažinama 45 nuošimčiu.

Iki šių metų kovo 31 d. Jungtinės Valstybės Rusijai paramos suteikė už $8,409,-695,000. Anglijai suteikta už $12,775,392,000. Likusi suma padalinta kitoms įvairioms valstybėms.

Rusijai paramos suteikta sekančiai:

13,300 lėktuvų. 6,800 tankų. 312,000 tonų sprogstamos medžiagos. 1,800 automatinių armotų. 135,000 mašininių armotų. 13,000 šautūvų ir 8,300 įvairaus kalibro armotų.

Apie suteikimą Rusijai 15,-000 įvairių kariuomenei vežimų buvo pirmiau pranešta.

Tai milžiniška karo mašina, kurios pagalba, rusai pradėjo vokiečius nugalėti pradedant Stalingradu. Ne be reikalo Stalinas velioniui prezidentui Rooseveltui pareiškė, kad šį karą laimės galinga Amerikos karo mašina.

Anglijai suteikta 9,500 lėktuvų ir maisto 13,371,000,000 svarų.

Be to, ką pačių komunistų graudžiais keiksmais prakeikta kapitalistinė Amerika suteikė Rusijai ir kitoms valstybėms, kurias išgelbėjo iš po Hitlerio letenos, ji dar pajėgė sumobilizuoti ir apginkluoti apie 10,000,000 vyrų armiją, kuri mirtiną smūgį kirto nacių Vokietijai ir baigia priglušinti Japonijos imperializmą. Tai laisvos demokratinės šalies, Jungtinių Valstybių, gyventojų nuopelnas.

Jungtinių Valstybių kareiviai frontuose kariauja ir vidaus fronte gyventojai dirba, energingai gindami savo krašto interesus todėl, kad jie jose gimę ar į ją atvykę laisvai gyveno, laisvai siekė profesijų, amatų, komercijos ir kitokių mokslo sričių, kad jie nebuvo varžomi, persekiojami ir galėjo siekti geresnės ateities, kiekvienas pagal savo gabumų, pasiryžimą ir energiją. Niekas jų nevaržė ir nepersekiojo. Niekas nevaržė jų politinių partijų ir spaudos. Niekas jiems nedraudė nuvykti į bent kurią kitą valstybę ir pamatyti, kaip ten žmonės gyvena. Niekas jiems burnų neužčiaupė, į kalėjimus nekimšo ir nešaudė todėl, kad jie kritikavo valdžios pareigūnus, pradedant krašto prezidentu ir baigiant kaimo seniūnu. Visa tai suteikė neišsemiamos energijos šios šalies vyrams karo frontuose ir dirbantiems vidaus fronte.

Jungtinės Valstybės karo pradžioje turėjo apie 135,-000,000 gyventojų. Rusija karo pradžioje turėjo apie 180,-000,000 gyventojų, arba apie 40,000,000 gyventojų daugiau. Kodėl Rusija negalėjo pasigaminti kas jai reikalinga, kodėl ši tokios milžiniškos pagalbos reikalavo iš Amerikos?

Šis faktas aiškiausiai rodo, kad diktatorių pavergtuose kraštuose žmonės pusiau apmirę, be energijos, be pasiryžimo ir be vilties rytojaus gyvenimui. Kiekvieno žmogaus įgimtis — siektis ko nors geresnio ir naudingesnio. Komunistų tvarka to neleidžia. Ten kiekvienas darbininkas ir kiekvienas profesijos, ar mokslo žmogus priklauso valstybei. Ūkininkams neleistina lenktyniauti ir siekti sau naudas javų, vaisių, daržovių, paukščių arba gyvulių auginime. Pas komunistus ūkiai sujungti į kolchozus ir ūkininkai bendrai privalo dienos darbus atlikti pastatyto komisaro nurodoma tvarka, kumetiška tvarka, gaunant nuskirtą pragyvenimą. Su dirbtuvių darbininkais tas pats. Dirbk už nuskirtą algą ir komisaro komandoje. Į unijas organizuotis ir geresnių gyvenimo sąlygų streiko keliu reikalauti trukdoma. Streiko paskelbimas laikomas darbo sabotažu ir kriminališku nusižengimu prieš valstybę viešpatį diktatorių. Už tokius nusižengimus bausmė — prie sienos... ir sušaudyti.

Į politines partijas organizuotis neleistina. Laisva spauda turėti draudžiama. Būk užsičiaupęs ir pasitenkink tuo, ką diktatoriaus paskirti komisarai sako, arba ką jie parašo diktatūros garbinimo spaudoje. Komisarų kritikavimas yra laikomas neištikimybe krašto tvarkai ir už tai būsi likviduotas. Į bent kurią kitą valstybę neleistina išvažiuoti, neleistina susipažinti su kitų valstybių tvarka. Pasitenkink tuo, manydamas, kad tu gyveni geriausiame rojuje, o kitų valstybių gyventojai — pragare. Tik klausyk ir tikėk kas tau sakoma, ar rodoma, bet pačiam įsitikinti — kriminališkas nusižengimas. Iš kitų valstybių laikraštininkai ir svečiai neįleidžiami. Gyvenk su maišu ant galvos ir tylėk.

Negaliu būti kitokios nuomonės kaip tik tos, kad kartu su šio karo pabaiga šimtai milijonų žmonių bus išlaisvinti ir iš komunistiško pragaro.

K. J. Paulauskas

MŪSŲ DIENŲ ĮVYKIAI

V. M. KLAUSUTIS

GEN. DE GAULLE

Francūzijos laikinosios vyriausybės galva, gen de Gaulle, atsakydamas Winstonui Churchillui, pareiškė, kad ne jam tenką spręsti Sirijos ir Libano likimą. Gen. de Gaulle davė suprasti Churchillui, kad ne tik prancūzams rūpi išlaikyti pavergtųjų kraštų kolonijų, valdymas, bet tiek pat rūpi ir anglams. Kitais žodžiais, gen. de Gaulle, pareiškė p. Churchillui—mind your own business.

Kuo baigsis anglų ir jų talkininkų ginčas su prancūzais dėl įvykusių kruvinų susirėrėmimų Sirijoj ir Libano kraštuose, dėl kurių nerimsta visas musulmonų pasaulis, dabar negalima pasakyti. Bet šis konfliktas sudarė įspūdį, kad Europos didieji susilaukė krizės, kad ši krizė ne paskutinė, ateityje bus daugiau konfliktų tarp didžiųjų, nepasidalinančių grobių Europoje ir Azijoje.

Ar gen. de Gaulle griežtas nusistatymas prieš anglų ir amerikiečių politiką žada ką gero Prancūzijai, dabar neįmanoma pasakyti. Bet aišku, kad šį konfliktą išnaudos Maskvos valdovas. Jam teks vaidinti taikintojo rolė, išsiderėti koncesijas Afrikoje ir Europoje.

TRUMANO BĖDOS

Pagal mūsų krašto spaudos pareiškimus, prez. Harry Trumanui tenka nešti sunkią naštą — atsakomybę ir ištraukti Amerikos politinį vežimą iš klampynės. Neveltui mūsų krašto spauda reiškia jam daug simpatijos ir moralinės paramos. Taip jaučia viso mūsų krašto piliečiai. Jie kalba apie Amerikos santykius su užsienio kraštais namie, klubuose ir gatvėje.

Tai Teherano, Jaltos ir kitų konferencijų daviniai. Dabar mūsų krašto politikai sako: Woodrow Wilson teisybę sakė, reikalaudamas panaikinti slaptą diplomatiją ir konferencijas prie uždarų durų. Įdomu būtų, ką dabar Woodrow Wilsonas pasakytų apie mūsų krašto politiką? Ką sakytų garsieji mūsų krašto vadai — George Washington, Thomas Jefferson, Andrew Jackson ir Abrahm Lincoln, jeigu jie dabar gyventų?

Kyla klausimas, ar prez. Trumanas galėtų ištraukti mūsų kraštą iš nelemtos padėties, ar jis sugebės išgelbėti Amerikos politinį prestižą ir laiduoti teisingą ir pastovią taiką, paremtą keturių laisvių principais ir idealais, Roosevelto žadėtais pasauliui?

LIETUVIO BELAISVIO LAIŠKAS

Rašo savo giminėms Amerikoje

Mylima sesutė:

Širdingai sveikinu Jus, seselę, švogerį ir Baniuką, linkėdamas visiems daug laimės. Aš labai džiaugiuosi, kad nors jums nereikėjo pergyventi tie sunkumai, kuriuos pergyveno mūsų šeima ir visa tėvynė rusų okupacijos metu.

Aš 1940 m. baigiau mokyklą, bet, deja, savo mokslu pasinaudoti neteko. Rusų ir vokiečių okupacijos metais mes, kaip tikri lietuviai, turėjome saugotis, kad neišvežtų į Sibirą, ar Vokietiją. 1941 m. rusai buvo išleidę įsakymą, kad visi pasiturintieji, buvę tarnautojai ir turį giminių užsienyje, tuojau privalo būti likviduoti. Ta nelaimė palietė ir mūsų šeimą. Tik laimei, gerų žmonių dėka, sužinojome, kas mus laukia, tai tuojau apleidome savo namus, pasitraudami į mišką. Vėliau, pasirodo, buvo atvažiavę enkavedistai mūsų suimti. Rusai išvežė pakelinį G. su šeima, M. ir daug kitų. K-kės G. šeimą rusai vietoje, namuose, sušaudė. Be to, sudegino jų namus. Liko tik Jurgis advokatas. Jis visą laiką slapstėsi Kaune.

Kilus karui su Vokietija, rusai labai greit apleido Lietuvą. Tada vėl grįžome su visais maišais į namus.

Vokiečiai taip pat reikalaudavo, kad jauni vyrai bei mergaitės stotų į darbo tarnybą. Bet savo noru nieks nėjo. Tada ir vokiečiai pradėjo gaudyti. Ta nelaimė palietė ir mane. 1944 m. liepos 19 d. buvau vokiečių areštuotas Lazdijuose ir išvežė į Vokietiją, bet ne darbo, o karo tarnybai. Po trumpo apmokymo, išvežė į Italijos frontą kariauti prieš amerikiečius. Tenai iš viso buvo apie 300 lietuvių. Tik gaila, kad buvome sumaišyti su vokiečiais. Visi vadai buvo vokiečiai. Lietuvių vadų nebuvo. Padėtis buvo labai sunki, nes negalėjome žinoti, kas kur yra. Mus naudojo, kaipo darbo jėgą.

Kur aš buvau, buvo septyni lietuviai. Vienas iš jų žuvo nuo artilerijos sviedinio. Tada mes likusieji, pataikę momentą, apleidome vokiečių dalinį ir perėjome pas amerikiečius. Kurį laiką gyvenome Italijos liogeriuose.

Čia, šiame liogeryje, yra keliolika lietuvių. Bet mes visi tarp daugybės vokiečių. Šiaip, iš amerikiečių pusės, nėra ko skųstis. Bet didžiausia našta — voikečiai. Jie mus laiko savo priešais. Mat, mes esame pabėgę iš jų kariuomenės. Pasiskųsti nėra kam, tai taip ir vargstame.

Namuose palikau visus sveikus. Kazytė praeitais metais baigė gimnaziją, Juozas Kaune mokytojavo. Pas jį gyveno ir Onutė. Jis jau vedęs ir turi tris vaikučius. Pranas, Jonas, Uršulė ir Jurgis su mamyte pasiliko namuose. Kas dabar yra su jais — nežinau.

Mylimas švogerėli, jeigu gali, tai gelbėk mane, nes eina gandai, kad grąžins rusams. Jeigu taip įvyktų, tai mes, lietuviai, pasiryžę nevažiuoti, žūti čia pat, nes ten tas pats likimas laukia.

Tuo tarpu ir baigsiu. Labai daug turėčiau ko parašyti, bet dabar negaliu. Tad su dideliu pasiilgimu laukiu atsakymo.

Antanas.

Kaip Eisenhowerį sutiko Londone

Birželio 12 d. Londone buvo labai iškilmingai priimtas vyriausias sąjungininkų armijų vadas gen. Eisenhoweris. Londono gatvėmis, kurios buvo pilnos žmonių, gen. Eisenhoweris, su specialiai papuošta ir arkliais pakinkyta karieta, važiavo, nuolatos atsakinėdamas į entuziastiškus londoniečių sveikinimus. Vėliau Eisenhowerį priimė Londono mėras, premjeras Churchillas ir jam buvo įteiktas Londono garbės piliečio liudijimas ir kardas, kurį nešiojo Welingtonas Waterloo kovos metu.

TAUTININKAI IR SOCIALISTAI

Kai kuriuose tautininkų laikraščiuose dažnai reiškiama nepasitenkinimo socialistais, vengiančiais bendro darbo Lietuvos vadavimo akcijoje.

Bet ar socialistai buvo kitokie tais laikais, kai jie, P. Grigaičio lūpomis, skelbė: "Lai gyvuoja ginkluotas sukilimas?" (Kova, 1907 m. balandžio 15 d.)

Tokie socialistai buvo tais laikais, kai dar nepriklausomos Lietuvos nebuvo ir tokie jie yra šiandien, kai tautiečiai arba tautininkai ragina visus Amerikos lietuvius išvien stoti į kovą savo senajai tėvynei iš bolševikų verguvės išlaisvinti.

Pavyzdžiui, 1907 m. gegužės 31 d. socialistų organe, Kovoje, skelbiama "Protokolas III Susivažiavimo Liet. Soc. Parti. Amerikoje." Kagi tame Amerikos lietuvių socialistų partijos suvažiavimo protokole mes randame? Ogi posėdyje, tarp kita ko, priimta tokia rezoliucija:

"Dėlei įnešimo, koki turėtų būti mūsų santykiai su tautiečiais, priimta ši rezoliucija:

"Apsvarstę, kad vadinamų 'tautiečių' arba tautininkų agitacija ir atsišaukimas, kad lietuviai turį eiti išvien, yra tai darbininkų suvadžiojimas ir apdūmimas jų kliasos reikalų supratimo;

"Apsvarstę, kad vadinamosios 'tėvynės meilės' skelbimas apdengia bekįlančios mūsų buržuazijos reikalus, —

"Nutariame: kritikuoti ir aiškinti tarptautiškąjį darbininkų solidarumą, paremtą ant kliasų kovos."

Žodžiu, mūsų socialistai žiūrėjo į tautininkus tokiomis pat akimis net ir tada, kai jie dar nereikalavo Lietuvai nepriklausomybės, o tik, nelyginant dabartiniai komunistai, tenkinosi autonomijos Rusijos ribose reikalavimu. Pavyzdžiui, toje pačioje Kovoje (1907 m. gegužės 3 d.) rašoma:

"Kovodami išvien su kitais darbininkų ir vargingųjų valstiečių atstovais UŽ DEMOKRATIŠKĄ RUSŲ VALSTYBĖS SURĖDYMĄ... mes kartu reikalaujame... kad LIETUVAI BŪTŲ DUOTA AUTONOMIJA."

Tas pats P. Grigaitis, pavyzdžiui, 1907 m. rugpiūčio 16 d. Kovoje taip rašo:

"Mūsų partija nutarė, jog Lietuvos proletariatas turi kovot tiktai už bendrą Įsteigiamąjį Susirinkimą visai valstybei; atskirą konstituantą Lietuvai buvo pripažinta už nevykdomą..."

Vadinas, Grigaičio žodžiais, tada Lietuvos socialdemokratų partija reikalavo bendro Steigiamojo Seimo Rusijai, o ne atskiro Lietuvai Seimo Vilniuje.

Reikia pasakyti, kad dabartinės socialistų atskalos, komunistai, šiandien Lietuvai reikalauja daugiau Rusijos ribose, negu tada — grigaitiniai socialdemokratai.

Taigi, matote, socialistai keitėsi, Grigaitis keitėsi (pirma Lietuvai reikalavo autonomijos, dabar nepriklausomybės) bet santykiai su tautiečiais arba tautininkais — tie patys.

Sv. K.

Laiškas iš Romos

PHILADELPHIA, PA. — Prieš kurį laiką Vienybėje buvo paskelbtas ilgokas Vincentos Lozoraitienės laiškas, atsiųstas iš Romos poetui Tysliavai. Kadangi to laiško turinys buvo įdomus ir svarbus, tai vietos veikėjas, K. Vidikauskas, pasirūpino, kad to laiško vertimas būtų paskelbtas lenkų ir ukrainiečių spaudoje. Vėliau iškarpos iš tų laikraščių buvo nusiųstos p. Lozoraitienei į Romą. Gavusi tas iškarpas, p. Lozoraitienė jam parašė laišką, kuriame, tarp kita ko, sakoma:

Dėku širdingai už atsiuntimą iškarpų iš lenkų ir ukrainiečių laikraščių. Tik gaila, kad lietuviškos iškarpos negavau. Jeigu Jūs galėtumėt man atsiųsti, būčiau labai dėkinga. Man buvo didelė staigmena, kad mano laiškas tilpo laikraštyje, nes rašiau privačiai p. Tysliavai, kaip buvusiam bendradarbiui Eltoj. Jeigu būčiau žinojus, kad jį įdės, būčiau geriau apdirbusi.

Taip, dabar visas pasaulis turėtų sumobolizuoti savo jėgas kovai prieš tą baisią ligą — bolševizmą. Jeigu sąjungininkai nepakeis politikos, tai pražudys ne tik visą Europą, bet ir save kartu."

Šia proga, reikia pastebėti, kad p. Lozoraitienė taip pat laikraštininkė. Ji 1939 m. redagavo žurnalą Motina ir Vaikas. Vėliau 1937 ir 1938 m., ji redagavo kitą žurnalą, Moteris ir Pasaulis.

Prof. Meyer kalba

Zuericho istorikas prof. K. Meyer, savo paskaitoje Šveicarijoje išvedė, kad vokiečių agresija prieš Rusiją, privedė, prie visos zonos aplink Baltijos jūrą, okupaciją iš Maskvos pusės. Hegemonija šioje Europos dalyje betgi neišvengiamai veda prie viešpatavimo visoje Europoje. Jau dabar aiškiai matyti, ko siekia Rusija, būtent, hegemonijos Baltijos jūroje, Dardaneluose ir Viduržemio jūroje per Suezo kanalą. Kai tik Anglija ir Amerika ima varžyti Rusijos hegemoniją Rytų Europoje, Maskva taip pat pradeda drumsti Graikijoje ir Prancūzijoje. Laukiama demokratijos pergalė Europoje nėra, pasak profesoriaus Meyerio, nes Sovietų Rusija nėra demokratinė valstybė. Rusijoje viešpatauja totalitarinė diktatūra.

KL. JURGELIONIS

ŽMONIJOS LIKIMAS

Lietuvių tauta žus, jeigu ji nesukurs naujos civilizacijos

(Tęsinys)

KUR LIETUVOS RESPUBLIKA BUVO NUKLYDUS

Žuvusioj Lietuvos respublikoj toli gražu ne viskas buvo tvarkoj lietuvių tautybės augimo ir išlaikymo žvilgsniu. Ūkininkų klasė Lietuvoj buvo laipsniškai paminama po militarizmo kojom, gal nesąmoningai, o betgi žiauriai skriaudžiama, ubaginama, blaškoma ir marinama. Ne aristokratai, kaip Anglijoj, bet tų pačių ūkininkų išsigimėliai sūnūs, miestuose, miestiškai mokyti, buvo pasirinkę kelią, kuriuo einant ūkininkų klasė Lietuvoj būtų buvus galutinai išnaikinta. Su ūkininkų klasės išnaikinimu ir lietuvių tauta, kaipo dvasinis savarankiškas vienetas, būtų mirus.

Lietuvos dykaduoniai galėjo statytis puikiausius namus Kaune ir su savo greit ištvirkusiomis moterimis sekti Paryžiaus madas tik todėl, kad jų bankai atiminėjo iš ūkininkų jų ūkius už nesumokėtus procentus ir skolas. Dykaduonių politikieriai pelnėsi iš paršų, pramintų "bėkonais," kuriuos ūkininkai buvo priversti veisti, auginti ir penėti, ir pavesti politikieriams išvežimui į Angliją su tokia didele skriauda sau, kad negalėjo nei didelių nuošimčių, nei paskolų bankams atmokėti. Pardavinėjimas ūkių iš "varžytinių" ėjo vis dažnyn ir dažnyn. Ir taip buvo pardavinėjami ūkiai, kurie dar taip neseniai buvo savarankiškais, įstengė išsimokėti militaristams ir gal dar išleido "sūnų į mokslus." Taip gyvenimo pagrindas pradėjo nykti iš po ūkininkų kojų.

Nebetikri rytojaus, ūkininkai Lietuvoje buvo apimti ypatingo neramumo. Dėl to tarp kitko tarp pačių ūkininkų ėjo begalinis tampymasis po teismus, arba bylinėjimasis — skaudus, betikslis ir pražūtingas, — kurs stūmė ūkininkų klasę į vis didesnį vargą. Už tai Lietuvoje advokatų profesija pasidarė viena iš pelningiausių. Deja, vargo ir pražūties tegali susilaukti toks kraštas, kurio advokatai greitai darosi turtingi, o ypač jeigu advokatų turtai suplaukia jiems iš ūkininkų nepalaimų ir baimės.

Bet Lietuvoje ne vienį advokatai darėsi turtingi iš ūkininkų bėdų. Lietuva turėjo be galo daug generolų ir pulkininkų, ir jie visi, nors niekam nereikalingi, turtingai gyveno ir greit darėsi turtuoliais — ne iš ko kito, kaip tik iš ūkininkų bėdų. Lietuva taip pat turėjo be galo daug slaptos ir viešos policijos, visai nereikalingos ūkininkams, bet reikalingos dykaduonių valdžiai ir bankams. Tik su generolais ir policija Lietuvoj galėjo laikytis visokia valdžia, ir Smetonos ir Griniaus ir kokia ji nebūtų buvus, kuri gyveno iš ūkininkų skriaudų, bet didžiavosi dykaduoniais, jų madomis ir pramogomis, jų opera ir paleistuvybe.

Visame tame Lietuvos politikieriai su savo profesoriais ir biurokratais aklai, bezdžioniškai, nesąmoningai ir sąmojingai, su dideliu pasipūtimu sekė Europos militarizmo įsigalėjusį nuodingą pavyzdį.

Nebuvo Lietuvoj nei vieno politikieriaus, kurs būtų turėjęs užtektinai išminties, drąsos ir sąžinės galvoti tautiškai ir veikti tautiškai, kaip tai būtų buvę geriausia visai tautai, jos dvasiai ir kūnui. Visi tarnavo svetimiems dievams — marksizmo tikybai, Anglijai, Rusijai, Romai, valstybinei vodkai ir savo privačiam kišeniui. Niekas netarnavo lietuvių tautai, kaipo **lietuvių ūkininkų šeimynai.** Kas dvasios srityje buvo gyva lietuvių tautoje, kas buvo augę ir žaliavę, kas turėjo žemės, girių, javų ir mėšlo kvapsnį, viskas tai visomis valstybinėmis pastangomis buvo marinama, suneigiama, sintetizuojama, paverčiama į akmenį ir mūrą. Net kalba, kuri gyvoj tautoj auga ir turtėja sykiu su tautos patyrimais, Lietuvos respublikoj tapo ūmai nukalta pagal vokišką kurpalį, ir vietoj gyvos tautiškos kalbos pasidarė negyva valstybinė kalba. Lietuvos respublikoj gyvosios lietuvių tautos rašytojai ir poetai, —Žemaitė, Tumas, Maironis, Vienožinskis — nebeteko savo reikšmės, ir jeigu dar buvo garbinami, tai tik kaip mumijos.

Taip Lietuvos ūkininkų suburžuazėję "mokyti" sūnūs padarė ir įvykdė bjaurų suokalbį apvalymui ir nežmoniškam suėdimui savo tėvų, mylėjusių ir tebemylinčių Lietuvos žemę.

Lietuvių tautai vis juodesnė darėsi Lietuvos padangė jau per keletą metų dar prieš bolševikų antplūdį. Baisus buvo bolševizmo teroras. Baisus buvo visiškas Lietuvos pavergimas. Baisi buvo nežinė ar svetimas tironas nėra užsimojęs arba ūmai arba per keletą metų išnaikinti visus lietuvių giminės žmones. Betgi kiek tai liečia ūkininkų klasę, savųjų politika vedė prie to paties, ir laipsniškai būtų to paties pasiekus, ką bolševikai turėjo tikslu įvykdyti ūmai, būtent prie ūkininkų klasės išnaikinimo.

Gal būt per ašaras ir vargą, kančiomis ir kantrumu lietuvių tauta kada nors vėl įsigįs laisvo augimo ir gyvenimo sąlygas. Bet Dieve ją saugok, kad ji vėl nepatektų po tokia valdžia, kokią jai turėjo uždėję ant sprando akli militarizmo auginiai, tų pačių Lietuvos ūkininkų išsigimę "mokyti" (bet kreivai mokyti) vaikai. Tie nelaimės nešėjai Lietuvos ūkininkų klasei turi pasitraukti iš kelio. Naujai Lietuvos laisvei auginti turi atsirasti visai kitoki žmonės — iš tų pačių gerų ir senų ūkininkų, ūkininkai, kurie jaučia ir supranta savo klasės svarbą sau ir visiems kitiems.

(Bus daugiau)

Paminėta Lietuvos Steigiamojo Seimo 25 m. sukaktis

BINGHAMTON, N. Y. — Gegužės 27 d. Lietuvių salėje Binghamtono Lietuvių Taryba gražiai paminėjo Lietuvos Steigiamojo Seimo 25 metų sukaktį.

Susirinkimą vedė P. B. Balčikonis. Susirinkimą atidarė Amerikos ir Lietuvos himnais, kuriuos sugiedojo publika, skambinant pianu p-lei D. Lasko. Kalbėjo prof. Kazys Pakštas, kuris plačiai nušvietė apie dabartinę lietuvių būklę. Antru atveju profesorius kalbėjo apie Lietuvos Steigiamojo Seimo reikšmę. Kalbėjo kongresmanas Edwin Arthur Hall, jis pasakė labai palankią lietuviams kalbą.

Buvo priimta atatinkama rezoliucija ir parinkta aukų Lietuvos reikalams. Viso aukų surinkta $66.12. Pinigai pasiųsti Amerikos Lietuvių Tarybai.

A. Lėpa

Žmonių buvo mažai Pakšto prakalbose

CHICAGO, ILL.— Per dvi savaites Naujienos ir Draugas agitavo apie Pakšto prakalbų svarbumą. Dėlei tokios didelės agitacijos turėjo būti pilna Lietuvių Auditorijos svetainė. Prakalbos įvyko birželio 5 d. mažoje svetainėje. Gal buvo apie šimtas klausytojų.

Tas parodo, jog Chicagos lietuviai yra atšalę nuo Naujienų ir Draugo klikos. Prakalbos rengiamos svarbiam tikslui: Lietuvos bei jos tremtinių reikalais. Tačiau publika ignoruoja. Nežiūrint, kad buvo garsinama, jog nebus nei įžangos, nei kolektos. Mat, rengėjai manė, jeigu neubagaus, gal daugiau patrauks publikos. Skelbė, kad aukų nerinks, nes Chicagos lietuviams, labai įgriso aukų rinkimas ir poterių kalbėjimas susirinkimuose.

Dabar Naujienos jokių pramogų nerengia be poterių. Taigi ir į šias prakalbas atėjo visai mažai žmonių, nes jie nenorėjo poterių kalbėti už pono Grigaičio sveikatą ir dolerių kaulijimą.

Po prakalbų Kaulakis sušuko: "Štai sėdi Stalino šnipas, Vilnies redaktorius Abekas. Išmeskite jį lauk..."

Pasigirdo keli balsai: "Meskit, meskit." Bet vakaro pirmininkas adv. Viktoras Balanda pareiškė, kad nėra reikalo taip žiauriai elgtis. Čia yra lietuvių, gerų patriotų, susirinkimas ,todėl turime elgtis kaip sveiko proto žmonės. Ir tokiu būdu Abekas nebuvo iš svetainės "špravadintas".

Daugelis moterų pareiškė. Girdi, "Kaulakis įsišoko. Nereikėjo taip pasielgti..."

Aš irgi sakysiu. Kaulakis padarė klaidą pareikšdamas, kad čia sėdi komunistas, Stalino šnipas. Abekas ir kiti, kuriuos vadina komunistais, — yra raudonieji fašistai. Vadinti juos komunistais, yra daugiau, negu įžeidimas jų raudonųjų fašistų tikybos.

Savo kalboje Pakštas pareiškė, kad jisai, būdamas Lietuvoje, pasakęs tūkstančių tūkstančius prakalbų skiepydamas patriotizmą Lietuvos jaunimui.

Pakštas savo kalboje priminė daug jaudinančių įvykių apie lietuvių tremtinių padėtį Vokietijoje. Kaip Vokietijos juodieji fašistai kankino lietuvius. Nežiūrint šio baisaus kankinimo, — pareiškė kalbėtojas, — vistiek lietuviai bėgo nuo Stalino pragaro, nes ten dar baisiau yra.

MIZERNAS ŽEMAITĖS MINĖJIMO VAKARAS

Prieš dvi savaites Naujienos surengė vakarą Žemaitės raštų svarbai paminėti.

Daugiau mėnesį laiko Naujienose diena iš dienos varė agitaciją už rengiamą Žemaitės minėjimo vakarą.

Tačiau kaip įvyko vakaras, buvo tiktai prelegentai ir rengėjai, publikos visai nebuvo.

Klausimas yra, ar lietuviai nesidomi, garbinga Žemaite? Visai ne. Chicagos lietuviai domisi Žemaite ir gerbią ją, kaip rašytoją. Tačiau Chicagos lietuviai žiūri, kas rengia tokius vakarus. Jeigu kiti būtų rengę Žemaitės minėjimą nėra mažiausios abejonės, kad žmonių būtų buvę keli šimtai. Kuomet Naujienos rengė, — žmonės nėjo.

Pijus Grigaitis, Naujienų redaktorius, su visokiais bendrais frontais, tiek nusimaskavo, kad jisai neturi jokios įtakos tarp Chicagos lietuvių.

Kuomet Grigaitis pradėjo susirinkimuose poterius kalbėti kaulijimui dolerių, jisai taip nusmuko tarp Chicagos lietuvių, kad jie žiūri į jį, kaip į politikišką vėjo pamušalą.

Lietuvis.

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

(Tęsinys)

— Florinda, gana bus tos kalbos. Laikas bėga, o aš dar neapsirengus.

— Nesirūpink, panele Lu. Suspėsi pasidabinti. O pagaliau, ar dailiai, ar ne dailiai būsi apsirengus, vis tiek kiekvieną sužavėsi.

— Tavo mokėjimas girti pradeda mane stebinti Florinda. Gal būt, tu nori ką iš manęs gauti. O gal susipykai su Plutonu ir nori, kad aš judu sutaikinčiau?

— Nekenčiau jo nuo tos audros, per kurią patyriau, jis yra bailus. Ach, panele Lu, kas būtų buvę, jeigu ne to nepažįstamo raitelio pagalba!

— Tikrai, visi būtume žuvę, — karštai pritarė Luizė.

— O koks jis gražus, panele Lu! Jo plaukai tokie, kaip ir tamstos, tik sugarbėję. Atsidūsti jau tik jį atsiminus!

Nenoromis, o gal ir tyčia, liko paliesta silpniausia jaunos panelės širdies styga. Luizė paliko gyvesnė, ir dabar ji troško pasakyti savo paslaptį net ir juodajai vergei, bet kaip tik tą valandą iš kiemo pasigirdo balsai, sukėlę didelį sujudimą.

NETIKĖTAS SVEČIAS

— Ei, raudonodi, kur yra tavo ponas?

— Ponas Pointdeksteris? Kuris? Jaunasis ar senasis? Abudu išėjo pasižiūrėti tveriamos tvoros.

—Toli?

— Trys ar keturios mylios.

— Meluoji, verge. Pointdeksterio sodybos žemė taip toli nesiekia. Geriau pasakyk, kada tavo ponai sugrįš.

— Per pietus.

—Per pietus? Na, tai gerai, nes ore pakvipo kepamos vištienos ir kitokios paukštienos kvapas, tai aiškus įrodymas, kad pietūs jau gatavi. Visiškai taip, kaip kad ir kitados geriausiais laikais Misisipės slėniuose. Valio ponas Pointdeksteris! O kodėl tu nešauki su manimi "valio"?

— Nežinau, kas tamsta esi mano ponui: draugas ar tik pažįstamas?

— Nepažįsti manęs? O aš tik pamačiau tavo negražų veidą ir tuojau tave pažinau.

— Ai, tiesa! Juk tai ponas Stampas, mūsų dvaro paukštienos pristatytojas. Atsimenu! Aš dabar esu panelės Lu vežėjas. Truputį palauk, ponas Stampai, ponas tuojau sugrįš.

— Gerai, palauksiu,— tarė medžiotojas, nusėsdamas nuo arklio. — O tu pasirūpink mano kumele, kad ji nebūtų alkana. Pildydamas tavo pono norą, jojau į čionai žaibo greitumu.

Staiga suskambėjo sidabrinis balselis panelės Luizės, kuri tą valandą išėjo į verandą:

— Ką aš matau? Tai ponas Zabulonas Stampas? Nesitikėjau taip greitai tamstos sulaukti. Bet labai džiaugiuosi dėl tamstos atsilankymo.

— Dievulėliau manas! — sušuko Stampas. — Kai mačiau tamstą pas Misisipę, buvai gražiausias žemės padaras. Bet šiandieną esi visų įstabiausias stebuklas ne tik žemėje, bet ir danguje.

Medžiotojas, šitaip sakydamas, nė kiek neperdėjo. Baltuose, permatomo Indijos muslino drabužiuose jauna panelė iš tikrųjų buvo be galo žavėjama.

(Bus daugiau)

RUNCĖ IR DANDIERINAS

— Žinai, Dandierinai, nutariau pasidaryti propagandos ministeriu. Dabar ypač geri prospektai rodosi. Moderniškais mokslo laikais, ši mokslo šaka atrodo nepaini ir lanksti. Be to, yra kur pasireikšt, dirva plati ir derlius gali būti geras.

— Niekus kalbi Runce. Kas boba per ministeris? Viena buvo ir ta atsisakė. Ir taip dar ilgai madame Perkins ministeriu išbuvo?

—Nieko! Išėjo viena, atsiras kita. Girdėjai, kalbama, kad Mrs. Roosevelt kandidatuos į New Yorko miesto mėrus. Ko gero, dar išrinks. Anava, sako Kižytė: "Moterys reikalauja leisti joms statyti taikos organizaciją," nes girdi, —"Nei vienos moters nėra politinės krypties nustatymuose, ir jeigu moterys nesirūpins, tai visi UNCIO nutarimai nueis niekais..." ir užtai dabar, "moterys tiktai sėdi, laukia ir galvoja." Bet mano draugės kaip tik priešingai: plepa, rėdos ir zylioja, o atsisėst nė nemano. Didelio nerimasčio ir moderniško šišo įgeltos sako: "— Sėdėjimas ir galvojimas figūrai kenkia, proto atbukimas ir kitaip". Tuo pagrindu kodėl man ministerio svajonėmis neužsiimti? Tiktai aš savo ministeriją pavadinsiu "Informacijų Teikimo Biuras." Reiškia, sukomoflažuočiau.

— Džiaukis, kad čia gyveni. Gali nors svajonėmis užsiimti, jeigu ne kuo kitu. Mano draugas Džiakis, parvažiavęs iš kariuomenės, pasakoja: Rusijoje mokslas labai nuprogresavo. Girdi—Sibire auginama oranžiai, Kryme — agurkai, aguonos įvairių spalvų bovelna ir baigiama išrast tokia mašina, kurią prikiši prie žmogaus, peršvieti ir viską žinai, ką jis galvoja ir svajoja.

— Moksliškų stebuklų gadynėj — nedyvai!, Kaip tik pasidarysiu propagandos ministeriu, tuojau tą mašiną par gabensiu ir pradėsiu operacijas. Dar gal ir pagerinsiu. Pritaisysiu imbriką arbatai virt, mėsai malt mašinėlę, batams valyti prietaisą, dar kitokių priedų prikabinsiu, energijai taupyti. Mat su ta mašina sužvejosiu visus, kurie galvoja ir svajoja ne propagandos ministerio planu. Nepageidaujamus, pagal Rusijos receptą,—"prie šienos."

— Mašinos reikalas dar nevisai aiškus. Karinė paslaptis, greičiausia. Tuo tarpu reikia kovot prieš vokiečius. Užtai ir neįsileidžiama nieko.

— Ko tu čia dabar niekus kalbi. Jau pasibaigė karas su vokiečiais. Dabar atsistatymo laikotarpis.

Kaipgi pasibaigė? Ar negirdi visur varoma propaganda, kad reikia kovot su vokiečiais ir nuversti Hitlerį ir jo režimą. Žiūrėk Grigaitis, visą laiką tebekovoja prieš Smetoną ir verčia jo režimą. Pirmiau carą nuo sosto vertė, kol atsirado Smetona. Vers Smetoną, kol atsiras kas kitas, gal Olis, ar ką..

— Tu man ir išsimislyk! Seniai jau Smetonos nėr, nei Hitlerio. Gal tik taip sau plepa. Laisvė ir demokratija dabar madoj.

— Taigi, taigi. Sakoma pas rusus laisvė ir demokratija. Net Molotovas atvažiavęs į Švento Pranciškaus konferenciją, pasiūlė laisvai dirbti ir mokytis, kaip Rusijoj. Amerikos delegatai pasiūlė priedą: laisvai susirinkti, laisvai kalbėt, laisvai išpažint tikėjimą, laisvai rašyt. Molotovui atrodė per daug. visokių laisvių, kuriose galima lengvai susipainiot. Sako: "Tegu džiaugiasi, kad darbo turi. Kam čia painiotis — galvą sukt su bereikalingom laisvėm. Tegu jos Amerikoj nupaišytos stovi. Mes apseisim ir be jų". Atmetė.

— Niekas manes negązdina ir nuo ministeriavimo neatsisakau. Iš pagrindų propagandą pradėjau studijuoti. Ot, sakysim; geriausias rusų laikraštininkas, propagandistas laureatas Ilija Erenburg, surado reikalo pravaryti propagandą prieš vokiečių moteris, kaip Grigaitis — prieš Smetoną. Ilija pareiškė: "Vokietkos — šėtono macis, niekam nevertos biaurybės ir t. t." Bendrai, nepalankia propaganda pasireiškė. Toki pareiškimai net Maskvos "šviesiausiai saulei" nepatiko. Girdi — prieš bobas propagandą varyti, nei šis, nei tas...

— Bet vis tik rusai švedus suvaldė. Žiūrėk, švedų savaitraštis Obs parašė, kad rusai, atėję į Vengriją, užpuolė švedijos atstovybės moteris ir apturėjo visokius "Good taimus," kad ir per gvoltą. Rusų karininkai, atstovybės sekretorių išvedė kažin kur, tas nei šiandien negrįžo. Tuojau Maskvos "šviesioji saulė" užprotestavo. Liepė redaktorių nubaust, o laikraštį sukonfiskuot, nes, girdi, toki raštai rusams vardą gadina.

— Mat, kaip gerai. Ne tik savo kraštą gali kontroliuot, bet ir kitus gazdint. Jau nuo seno yra žinoma, kad moterys — geri propagandistai. Tik kaip svietas nebuvo toks kultūringas, tai jas vadindavo liežiuvninkėms. Palauk — įsitaisysiu ministeriją, parodysiu kaip reikia elgtis!

— Na, gerai, gerai. Kitą sykį daugiau pasakysi, o dabar einam į tavo supraiz parę. Pavėluosim, vėl bus bėda.

GARDEN HOTEL AND CAFE
A. ZINZELETA, savininkas
Pirmos rūšies degtinė ir alus.
Lengvi užkandžiai
Tautiečiai pas tautietį!
612 E. Lombard St.,
BALTIMORE, MD.
Tel.: Lexington 8229

NATIONAL BAKING CO.
DĖDOS DUONA
Duona, duona kasdieninė,
Ar kvietinė ar ruginė..
Jei bandysi būt be duonos,
Būsi silpnas kaip aguona.
Todėl pirkdamas vištytę,
Nepamirški ir duonytės.
Jai ant stalo pirma vieta,
Ji maitina visą svietą.
12 Ashmont Avenue, Worcester, Mass.

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA.
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms
Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, sav.
Tai didžiausia ir gražiausia pasižmonėjimo vieta vakarinėje miesto dalyje.
63rd St. at Woodland Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel.: SARatoga 9656
WEST 1117

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

EDWARD MILAKINS
PHILA. GASKET MGF. CO.
Gaskets, Washers, Metal Stampings.
F and Atlantic Streets,
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 9009

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
Gera vieta, geri gėrimai ir geri valgiai
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: RAD. 8966

JOHN LUKAS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
543 N. 12th Street,
Philadelphia 23, Pa

KRUGELIO DEGTINĖS KRAUTUVĖ
GREEN ir JOHN STREET KAMPAS
Waterbury, Conn.
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Prieinamos kainos
Tel. 3-9658

SMALL NATIONS AND THE WORLD SECURITY ORGANIZATION

By ANTHONY A. OLIS,
Co-Chairman, American Lithuanian Mission.

The Atlantic Charter, proclaimed by President Roosevelt and Prime Minister Churchill on August 14, 1941, sets forth that one of the principles for which we entered the war is right of small nations to self-determination and independence. The Charter states:

"Second, they (the United States and the British Empire) desire to see no territorial changes that do not accord with the freely expressed wishes of the people concerned.

"Third, they respect the right of all peoples to choose the form of government under which they will live, and they wish to see sovereign rights and self-government restored to those who have been forcibly deprived of them."

In a speech on September 12, 1943, Secretary of State Cordell Hull reaffirmed these principles in declaring:

"All people who, with a decent respect for the opinions of mankind, have qualified themselves to assume and to discharge the responsibilities of liberty are entitled to its enjoyment.

"Each sovereign nation, large or small, is in law and under law the equal of every other nation.

"All nations, large or small, which respect the rights of others are entitled to freedom from outside interference in their internal afairs."

The Republic of Lithuania was established on February 16, 1918, as a modern nation under a constitunional government.

During its days of independence since the last war, Lithuania demonstrated that it HAD a "decent respect for the opinions of mankind."

By its progress in its economical and cultural life it demonstrated that its people WERE "qualified to assume and discharge the responsibilities of independence."

Russia has, therefore, solemnly agreed and covenanted that it would respect the SOVEREIGNTY of the Republic of Lithuania. And these agreements and treaties were made not at the time when Russia was helpless because of internal revolution but in the years when the Soviet Union had a strong Government.

On September 28, 1926, a non-aggresion treaty, which is still in effect, was entered into between the Republic of Lithuania and Soviet Russia. The language of three Articles of said pact is as follows:

"Article 2. The Republic of Lithuania and the Union of Soviet Socialist Republic mutually undertake to respect in all circumstances the sovereignity and territorial integrity and inviolatibility of each other.

"Article 3. Each of the two contracting parties undertakes to refrain from any aggressive action whatsoever against the other party.

"Article 5. Should a conflict arise, and if impossible to liquidate it in a diplomatic way, both contracting parties agree in such case to nominate conciliatory commission."

This Treaty was by its terms to be in effect until December 31, 1945, and is therefore still in effect today.

On October 10, 1939, Lithuania and Russia entered into a mutual assitance pact — Article 7 reads:

"...The realization of this treaty must not infringe the sovereign rights of the contracting parties, especially the structure of their state, their economic and social systems, military instruments, and altogether the principles of nonintervation of one state in the internal affairs of another state."

Therefore it is not anti-Russian to take the position that there should be a restoration of the independent Lithuania which Russia solemnly agrees to respect in all circumstances by its treaty which by its terms is still in effect to December 31, 1945.

Furthermore, in the creation should be the principles of justice and international law.

An organization which sacrifices principles and rests its strength upon the fact that it is an agreement subscribed to by our present-day allies will only be a temporary nature.

Japan was our ally in the last war. In 1919 we were appeasing Japan by sacrificing the principles of justice and independence as they applied to ancient Korea. In 1919 our State Department refused a passport to Dr. Syngman Rhee, President of Korea's Provisional Government, in order to prevent him from presenting his country's case before the Peace Conference at Paris.

The reason for this violation of Wilson's lofty principle of "the right of self-determination of peoples" was that Japan had been our ally in that war, we did not want to offend Japan, and we said at that time, as we say now, that nothing should be permitted to stand in the way of reaching an agreement for a durable peace.

Today we know that this sacrifice of principles in order to reach an agreement neither brought us peace nor do we have an ally in Japan.

In a speech made to the Supreme Council of the U. S. S. R. on October 31, 1939, the President of the Council of the People's Commissars of Soviet Russia, Mr. Molotov, referred to the mutual assistance treaty with Lithuania and similar treaties with other Baltic states as follows:

"We stand for the conscientious and exact observation of the treaties concluded, on the principle of entire reciprocity, and declare the idle talk about the sovietization of the Baltic states to be profitable only to our common enemies and to all kinds of anti-Soviet provocateurs."

It is hard to believe that on June 30, 1940, about eight months after the above statement was made, Commissar Molotov abandoned the foregoing position, and stated as follows:

"If the Russian Tsars, beginning with Ivan the Terrible, were trying to reach the Baltic Sea, they were doing not for their own personal ambitions, but because this was required for the development of the Russian state. It would be unpardonable if the Soviet Union did not seize this opportunity, which may never recur.

"The leaders of the Soviet Union have decided to incorporate the Baltic states into the family of the Soviet Republics."

The Department of State of the United States on July 23, 1940, denounced "Soviet elections" in Lithuania, in the following language:

"During these past few days the devious processes whereunder the political independence and territorial integrity of the three small Baltic Republics — Estonia, Latvia and Lithuania — were to be deliberately annihilated by one of their most powerful neighbor have been rapidly drawing to their conclusion.

"... The policy of this Government is universally known. The people of the United States... are opposed to any from of intervention on the part of one state, however powerful, in the domestic concerns of any other sovereign state, however weak.

"The United States will continue to stand by these principles, because of the conviction of the American people that unless the doctrine in which these principles are inherent once again governs the relations between nations, the rule of reason, of justice, and of law— in other words, the basis of modern civilization itself — cannot be preserved."

STALIN AND THE ALLIES

Remarks of Hon. N. M. Mason of Illinois in the House of Representatives

Officially Russia is now at peace with the rest of the world. We are told that Russia has suffered the loss of 15,000,000 men killed in this war. We all acknowledge that she did her full part in the war against Germany. The great question in the minds of the Allied Nations today is, "Will Russia do her full part to establish an effective world peace organization?"

We can only judge the future by the past. Every move Stalin has made since war in Europe first started has been made entirely from a nationalistic standpoint. Stalin has never lost sight of Russia's interests and has never failed to keep them uppermost in mind. From the time he teamed up with Hitler to invade Poland until this present moment every move he has made has been in the interest of Russia. **His invasion and later absorption of Estonia, Latvia, Lithuania, and the eastern part of Poland are clear evidence of his materialistic aims and objectives.** He has succeeded in establishing communistic minorities in Roumania, Bulgaria, Yugoslavia, Hungary, and Austria, setting up puppet governments in each of these countries to do the will of and be subservient to, the Soviet Union. His exclusion of American newsmen and American officials from countries and territories that Russia has "liberated (?)" cannot be justified now that an enemy no longer exists. This situation is bound to engender suspicion concerning his future policies.

Russia has emerged from this war more nationalistic than ever. She is more nationalistic today than the United States was in 1919 when the Senate refused to ratify the League of Nations Treaty. Stalin is the one person who insists upon retaining the "hidden veto power" in the Dumbarton Oaks peace setup. He does this so that Russia may continue to have a free hand in the world of the future. His unilaterals action since Yalta, affecting Roumania, Yugoslavia, Austria, Poland and Turkey — in direct violation of the Yalta big three agreements — proved to be the greatest stumbling blocks at San Francisco to the formation of a world peace organization. Stalin does not waste time talking about his aims and objectives; he acts to accomplish them without regard for the wishes of others. He still believes that might makes right, and acts in accordance with that belief.

The future of Europe and the success of a world peace organization rest very largely in Stalin's hands. What this future will be can be judged by what he did to Latvia, Estonia, Lithuania, and Poland, where the people who objected to Stalin's program of supervision and domination were "reported, deported, and liquidated." Judging the future by the past, what can we expect from Russia? What will Stalin do next?

Praises Soviet Union

Henrikas Rabinavicius, former diplomat of Lithuania, now a citizen of USA, residing in New York City, in a letter to the New York Times of June 8, 1945, praises some of the "positive features of Soviet Union."

Mr. Rabinavicius says:

"I, for one, who have been stationed in Moscow as a diplomat for the Republic of Lithuania for over five years, and as other foreign diplomats at that time (1930-35), had been freely permited to travel in the Soviet Union, can only testify to the good it has done me in understanding many of the positive features of the Soviet Union, such as, for example, their non-discrimination against people because of their nationality, and other impresive observations. It helped us who had an opportunity to gather those impressions to work for a better understanding between the peoples we represented and the Soviet Union."

It is well that this letter was published. It should put true friends of Lithuania on guard as to the sort of pleading is carried on in behalf of Soviet Russia, by a person formerly in the service of the government of Independent Lithuania.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas $1.00 met.
332 North 6-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

STANLEY TOLIUS
158 N. Main Street,
UNION CITY, CONN.
Tel.: Naugatuck 4864

CLEMENT A. VOKET-
VOKIETAITIS
Advokatas
41-40 74th Street,
Jackson Heights, N. Y.
NEwtown 9-5972

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

J. VAITULIONIS
PIRMAS LIETUVIS
Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.
Šventadieniais susitarus

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
Kasdien muzika ir šokiai.
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

LIETUVIŠKA
ALUDĖ
KARŠTI UŽKANDŽIAI
KASDIEN
★
Patogi vieta užėjimui su MOTERIMIS
★
Alus. — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

JOHN V. BALTRUKONIS
INSURANCE & REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
TEISINGAS, SĄŽININGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIEČIAMS
81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS
8—10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Šventadieniais susitarus
Tel. Evergreen 8-9219

DR. BLADAS K. VENCIUS
499 Grand Street
(Dantų Gydytojas)
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel.: ofiso STagg 2-0706
Namų—JAmaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
221 So. 4th Street
(DANTŲ GYDYTOJAS)
VALANDOS
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

SIUVĖJAI, PASINAUDOKIT PROGA

MATULIS IR VAIGINIS, žinomi siuvėjų kontraktoriai, plečia savo biznį. Jie įstatys į darbą daugiau siuvamų mašinų, operatorių, vyrų ir moterų. Jie žada suteikti lietuviams nuolatinius, metinius, gerai apmokamus, pokarinius darbus.

MATULIO IR VAIGINIO dirbtuvė yra 490 Johnson Ave., Brooklyn, N. Y. Jeigu norite užsitikrinti ateitį, kreipkitės į juos. Telefonas: EVergreen 8-2899.

Jeigu jums reikia gero topcoato, kreipkitės pas Matulį ir Vaigini. Pas juos gausit puikų drabužį žymiai žemesne kaina, negu kitur.

MATULIS IR VAIGINIS
490 JOHNSON AVE., BROOKLYN, N. Y.

COMPLIMENTS OF
SCHOLES BAKING, Inc.
V. LUKAS, Prop.

LIETUVIŠKA DUONA — Geriausia duona
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802
Mūsų duona pristatoma ir į kitus miestus.
Mūsų kepykloje galite gauti vestuvių, krikštynų, gimtadienių ir kitokių iškilmių pyragų

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Įsteigta 1882 m.
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

RAPORTAS IŠ SAN FRANCISCO

Kalbės Amerikos Lietuvių Misijos vadai Antanas Olis ir Al. Kumskis

Atenantį sekmadienį, birželio 17 d., 3 val. po pietų, Grand Paradise salėje, Brooklyne, įvyksta svarbios prakalbos. Kalbės adv. Antanas Olis ir Al. Kumskis, Amerikos Lietuvių Misijos vadai, neseniai grįžę iš San Francisco, kur jie dalyvavo Jungtinių Tautų konferencijoje. Šiuodu kalbėtojai papasakos apie Amerikos Lietuvių Misijos nuveiktus darbus Lietuvos nepriklausomybės reikalu.

Tą pačią dieną, 7 v. v. Olis ir Kumskis kalbės Newarke, Lietuvių parapijos salėje.

Be kalbėtojų, Brooklyne, publika turės progos išgirsti V. Tamkiūtės Prunskienės vadovaujamo Trio dainavimą. Akompanuos N. Žudžiūtė.

Newarke prakalbose, be to, bus rodomos filmos.

Sunkiai sužeistas Vladas Dilis

Vienybietis Vladas Dilis sunkiai sužeistas Jersey City, N. J. birželio 7 d. ir paguldytas Medical Centre ligoninėje, Jersey City, N. J. Yra grieštoje gydytojų priežiūroje ir lankytojai nepriimami iki nebus prašalintas pavojus ligonio gyvybei.

Apie įvykusią nelaimę nebuvo galima gauti tikslių žinių, nes ligonis, nors jau yra penkta diena, bet dar vis nekalba ir negali nieko pasakyti apie sužeidimą. Žmona Izabelė Dilienė deda visas galimas pastangas, su geriausių gydytojų pagalba padėti savo vyrui. Ligonis paguldytas atskiram ligoninės kambaryje.

Giminės ir draugai reiškia gilios užuojautos ir linki greitai pasveikti. **A. S. T.**

Iš Tautininkų Klubo veiklos

Praeitą penktadienį, birželio 8 d., įvyko T. Klubo susirinkimas. Nariai užsimokėjo savo mokesčius, kurie asmeniškai negalėjo atvykti, atsiuntė mokesčius laiškais.

Buvo apkalbėta klubo finansų reikalai ir taip pat nutarta paminėti T. Klubo narių Antanų vardadienį jaukiu šeimyniniu pobuviu, kuris įvyks birželio 16 d., Tautininkų Klubo buvainėje.

Grįžo iš kariuomenės Jurgėlų sūnus

Pfc. Rimgaudas Jurgėla šiomis dienomis garbingai paleistas iš Jungt. Valstybių kariuomenės.

Rimgaudas yra Zofijos ir kapitono Petro Jurgėlų sūnus, iš Hempstead, N. Y. Jis ištarnavo kariuomenėje lygiai dvejus metus ir buvo lėktuvų mekanikas ir propelerių specialistas tarnavęs bombovežių skvadrone ir paskiau karinio transporto aviacioje (ferrying command). Dabar paleistas iš tarnybos dėl dešinio kelio, kuris buvo sutrenktas tarnybos metu.

Skaitykit ir platinkit Vienybę.

Moterys pagerbė Norą Gugienę

Nora Gugienė

New Yorko moterys birželio 13 d. pagerbė iš Chicago atvykusią plačiai žinomą mūsų visuomeninkę, Norą Gugienę, SLA iždininko žmona.

Pagerbimas įvyko Hotel Pennsylvania, Cafe Rouge, P. Jurgeliūtės buvusios SLA sekretorės iniciatyva. Dalyvavo viešnia iš Waterbury Alena Devenienė, dainininkė Barbora Darlys, dr. Aldona Šliūpaitė, p. Gugienės ilgametės draugės Ona Schultz ir dainininkė Juozefskaitė, P. Lapienė, Ieva Trečiokienė, Tėvynės redaktoriaus žmona Ieva Bajorienė, Ona Vinikienė, V. Tysliavienė, Ona Valaitienė, Solomėja Čerienė, p-lė Balkūnaitė, Moterų Vienybės pirmininkė U. Bacevičienė, ir narės P. Šimėnienė, A. Buividienė ir O. Kručienė.

Nora Gugienė į New Yorką atvyko BALF reikalais ir viešėjo apie savaitę laiko. Ji yra BALF direktoriato sekretorė ir, ta proga, dalyvavo posėdžiuose, kurie šiomis dienomis įvyko.

Be savo darbo pašalpos reikaluose, Nora Gugienė dar redaguoja Naujienų moterų ir muzikos skyrius.

Vienybėje lankėsi Kanados kareivis

Mūsų įstaigoje lankėsi Kanados kareivis Petras Vedeckis, porai savaičių atvykęs pasisvečiuoti į Jungtines Valstybes. Ta proga, svečias buvo nuvažiavęs į Waterbury, kur jis aplankė savo gimines. Petras Vedeckis yra Vienybės skaitytojas ir bendradarbis.

Ištekėjo Ragelių duktė Anelė

Birželio 3 d. Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje ištekėjo gerai žinomų vienybiečių, Augusto ir Onos Ragelių vyresnėji duktė Anelė. Jos vyras — Harry M. McDonald. Jaunuosius sutuokė kun. Alek siūnas. Liudininkai buvo jaunosios sesutė Izabelė ir Eddie McDonald, jaunojo giminaitis.

Vestuvių puota įvyko Apreiškimo parapijos salėje.

Viena Ragelių duktė, Albina, yra slaugė, su leitenanto laipsniu, Amerikos laivyne. Ir taip pat dalyvavo vestuvėse. Be to, dalyvavo kitos jaunosios sesutės — Ona ir Florence, brolis Edvardas ir t. t.

Jaunavedžiai, praleidę medaus mėneso laikotarpį, apsigyvens Middle Village, Queens

V. Vyšnius.

Maspetho žinios

Lietuvių Auditorijos bendrovės seimas įvyks birželio 23 d., 8 v. v. Liet. Pil. Klubo salėje, 60-39 Drive, Maspeth, N. Y.

Kiekvienas šėrininkas privalo dalyvauti, nes šiame seime bus svarstomas namo statymo klausimas. Negalėdami asmeniniai dalyvauti, prašomi atsųsti "proxy."

Birželio 10 d. Parapijos salėje buvo surengta vakarienė Juzei Zembroskaitei pagerbti. Ji, mat, net 10 metų buvo mergaičių draugijos pirmininkė. Draugų ir giminių šioje puotoje dalyvavo virš 200.

Maspetho Lietuvių Pilėčių pusmetinis susirinkimas bus birželio 22 d., penktadienį, 8 v. v. Visų narių dalyvavimas būtinas.

P. J. Šlapikas.

Žinios iš Kearny ir Harrison, N. J.

Birželio 17 d. (Tėvų dienoje) yra ruošiama savo rūšies Lietuvių Diena. Tai bus 8 v. ryto, Harrisono Lietuvių bažnyčioje bus laikomos iškilmingos mišios, kurių metu Lietuvių Politikos Klubo choras, vadovaujant J. Dirginčiui, giedos. Čia dalyvaus ir miesto valdininkai. Patartina kiekvienam atsilankyti. Po pietų, 2 val., Lietuvių Politikos Klubo salėje ir darže įvyks piknikas, kur bus dainų, žaidimų ir šokių.

Birželio 3 d. Schuyler Savings and Loan Lietuvių Draugijos direktoriai su žmonomis turėjo išvažiavimą į J. Paknio ūkį. Gaila, kad buvo blogas oras. Ūkis yra labai puikioje vietoje.

Jonas V. Baltrukonis

Moterų Vienybės socialis susirinkimas įvyksta antradienį, birželio 19 d. 8 val. vak. Tautininkų Klube. Narės prašomos dalyvauti.

DĖDĖS BALAMŪTO KERTĖ

GROMATA DĖDEI BALAMŪTUI

Aš, Virbalio Magdė, pastanavijau parašyti keletą žodelių jums. Gal dėdė manęs nepažįsti. Aš esu nepaprasta leidė. Aš esu su ūsais. Vyrai nusiskutę ūsus, taigi, žinote, dabar negalima juos atskirti nuo moterų. Kad atskirti vyrus nuo bobų, tai nutariau auginti ūsus. Manau, kad ir kitos leidės mane paseks.

Tiek to apie save.

Pas mus, Chicagoje, vienas ne visai didelis, bet slaunas žmogus, skelbė socializmo vierą. Gavo daug parapijonų. Jie sudėjo daug pinigų ir leido savo gazietą. Jųjų kunigas skelbė, kad greičiausias būdas įvykdinti socializmą, tai visi turi kuoptis į kupetą. Taigi, socializmo vieros žmonės dėjo pinigus leisti gazietą. O kada daug pinigų sudėjo, tai socialistų kunigas pašlovino visus socialistus iš gazietos susaidės. Socialistų kunigas dabar turi tikrą socializmą, o socialistai žiūri į socializmo sostapilę ir laižosi, kaip katinai, žiūrėdami į pakabintą lašinių paltį, mąstydami, kad jųjų kunigas juos visus apsuko vardan socializmo. Kuomet kunigas apsuko savo parapijonus, dabar ir jisai nusiskuto barzdą ir ūsus būk dėl to, kad socialistai, pasigavę, neturėtų už ko pešti savo buvusį geradėją. Gal taip, o gal ir ne. Kasgi čia sužinos, visas svieto marnastis.

Dar vieną dalyką noriu dėdei priminti. Žinai, dėde, pas mus, Chicagoje, negalima gauti materiolo dėl pasisiuvimo padurko, nes visus sudėvėtus skarmalus surinko Stalino vieros parapijonai ir nusiuntė Stalinui. Aš nesuprantu, kam Stalinui reikalingi skarmalai, juk tenai yra darbininkų rojus. Juk Adomas ir Ieva rojuje skarmalais nesidangstė ir buvo nuogi.

Bet aną dieną skaičiau gazietose, — kai Stalinas gavo iš Amerikos daug nudėvėtų šlebių, duonos ir batų, tai aprengė savo meilužes su Amerikos buržujų šlebėmis. Stalinas iš džiaugsmo pasigėrė, kai pamatė ruskes apvilktas šlebėmis ir pradėjo Maskvos gatvėse važinėdamas šaudyti iš džiaugsmo, kad dabar nereikės žiūrėti į nuogas ruskes. Girdi, nuogos ruskės esą labai špėtnos. Sako, Stalinas taip garsiai dainavo ir šaudė, kad net į Švedijos kalnus atsimušė jo atgasys. Stalinas, tai išgirdęs, pamislijo, kad Trockio dūšia pamėgždioja Staliną. Tai Stalinas užprotestavo, kad Švedijos kalnai neturi kištis į Stalino privatiškus reikalus. Aš tau sakysiu, — tai yra tikros svieto gudrybės.

Ot, tai būčiau ir užmiršusi. Ar mudu, Dėde Balamūtai, negalėtum suorganizuot draugiją pasipinigavimui? Juk man reikia naujos šlebės, geros mosties, kad galėčiau gražiai savo ūsus užlaikyti.

Žinai gerai, žmonės yra labai duosnūs. Jeigu jie tiek daug pinigų sudėjo tarybininkams, sąjungininkams, bimbininkams ir tikintiems, kodėl ninkams ir tikitems, tai kodėl mudu negalėtume pasinaudoti. Čia yra tokių žmonių, kurie sako, kad slaunių vyrų globai pavesti pinigai yra Amerikos lietuvių turtas, priklausantis tovaržitvai. Todėl esą lietuviai ir nori atsikratyti savo menko turtelio.

Juk pas lietuvius pinigų yra daug, tai kodėl, Dėde Balamūtai, mudu negalime pasinaudoti.

Jūsų
Virbalio Magdė.

BALAMŪTO PRIDURKAS: Gerai, Magdute, kad nepaįkstejai man gromatą parašyti. Aš tave atsimenu gerai. Anuo metu buvau į Čikagą atvykęs pas savo tetą Sandarą ir mudu tokiame parke pastatytuose žegliuose į tokį baksą susėdę važiavome aukštyn ir žemyn. Tu cypei vaikišku balsu, o man akys kaktoje iššoko ir net pypkė iš dantų iškrito. Dabar, kai jau tu suaugai ir tau ūsai pradėjo želti, tai gal ir nepažinčiau susitikęs ant Halsted stryto, Čikagoje, arba ant Grand stryto, Brooklyne.

Iš tavo gromatos suprantu, kad augai, būdama nezlastininkė mergaitė ir labai gerai protauji, o ypatingai apie pinigus. Mudu būtinai turime sudaryti labdaringą komitetą ir sušelpti save. Dosniems Amerikos lietuviams nebus jokio skirtumo, ar jų aukos nueis į Maskvą ruskiams ir ruskėms, ar jos pasiliks pas mudu. Tu galėsi nusipirkti naują šlebę ir skrybėlę su dviem riestom plunksnom, o aš nusipirksiu naujus batus ir naują pypkę. Kuomet pasisporinę vaikščiosime, tai lietuviai galės pasididžiuoti, kad jie dar turi inteligentijos, kurią ruskiai negalėjo išpiauti. Matote, bus mums nauda ir lietuvių tautai garbė.

Dukrele Magrute, kuomet tik neturėsi deito su savo boy friendu ir turėsi atliekamą valandą laiko, parašyk man gromatą.

ŠUNELIAI

Laisvės komunistai didžiuojasi, sakydami, kad po šio karo Europoje nekyla revoliucijos todėl, kad Stalinas savo tvirta ranka valdo okupuotas valstybes. "Tvirta ranka" reiškia pavergimą ir priespaudą, tad Laisvės redaktorius turėtų girtas būdamas netikėtai teisingai paplepėjo, pripažindamas, kad Pabaltijo valstybės ir Balkanai yra Rusijos vergijoje. Reiškia šunelis įkando savo gaspadoriui.

Komunistų dvasios auklėtojas profesorius Krienas viena akim žiūrėdamas į gyvenimo eigą mato kad Lietuvoj nėra buvę pilnos laisvės, Smetonai prezidentaujant, bet jis nemato, kas dedasi Rusijoje prie Stalino diktatūros. Lietuvoje gyvavo įvairios partijos ir buvo leidžiami įvairių pažiūrų laikraščiai. Iš Lietuvos kiekvienas, kada norėjo ir kur norėjo, galėjo laisvai išvažiuoti. Ir į Lietuvą visi galėjo nuvažiuoti. Rusijoje tik komunistu laikraščiai galimą eiti. Organizuotis į partijas, arba darbo unijas draudžiama. Iš Rusijos nė vieno neleidžia išvažiuoti ir į Rusiją neleidžia įvažiuoti. Jeigu profesorius to nežino, tai jis savo studentus komunistus prie diplomų gavimo neprirengs.

IŠVYKO ATOSTOGŲ

Vienybės ekspeditorius Jonas Jakulevičius, su žmona ir dviem vaikais, išvyko dviem savaitėm atostogų į Harrison, N. J., kur gyvena p. Jakulevičienės sesuo Ieva Žilienė. Iki šiol Jonas Jakulevičius, be to, dirbo karo pramonės dirbtuvėje.

LAIŠKAS IŠ OKINAWOS SALOS

Mūsų skaitytojo, brooklyniečio Juozo Sniečkaus sūnus, Vincas, neseniai buvo sužeistas Okinawa saloje. Bet šiomis dienomis tėvas gavo laišką, kuriame sūnus taip rašo:

Mylimas mano tėveli:

Pranešu, kad jau esu sveikas ir gana gerai jaučiuosi. Kaip žinote, aš buvau patekęs į nelaimę, bet tai jau praėjo ir esu sugijęs. Tiesa, jaučiuosi truputį silpnas. Mat, penkios savaitės lovoje nespėjo žmogaus sustiprinti. Bet dabar jau galiu dirbti, tik dar negaliu imtis sunkesnių darbų. Vėliau galėsiu. Žaizdos sugijo, tik apie pilvą dar matyti žymės. Kulkos nesiekė vidurių tik muskulus.

Čia gaunu gerą maistą, pakankamai išsimiegoti, žodžiu, turiu geras atostogas — man nėra ko rūpintis. Jūs nesirūpinkite dėl manęs, nes nėra ko rūpintis. Viskas praėjo, viskas gerai.

Aš gavau Jūsų labai gražų laiškelį. Man buvo labai malonu patirti, kad ten pas jus viskas tvarkoje. Tegu ir toliau taip būna. Kai aš grįšiu, mes galėsime gyventi taip, kaip reikiant. Mums nereikės rūpintis apie kitą karą.

Negaliu daugiau rašyti, nes jau norima užgesinti žiburius. Kitąkart daugiau parašysiu. Siunčiu visiems savo linkėjimus. Reiškiu Jums, tėveli, savo meilę. Rašykite man, kai tik galite. Aš visados laukiu Jūsų laiškų.

Su tikra meile,
Jūsų sūnus
Vincas.

Antanai pas Antaną šventė Antanines

Antanas Povilanskas

Praeitą trečiadienį, birželio 13 d., Brooklyno Antanai buvo susirinkę pas Antaną Povilanską, 158 Grand St., savo varduvių paminėti. Vienybės kaimynas, Antanas Povilanskas, kasmet tokią puotą Antanams surengia. Mat, jis pats yra Antanas... Ponia Povilanskienė, kaip paprastai, nepamiršta svečių pavaišinti gardžiais užkandžiais. Šį kartą Antanai, susirinkę pas Antaną, taip pat jaukiai paminėjo Antanines.

JULIUS PAKNIS
REAL ESTATE & INSURANCE
Sąžiningas ir skubus patarnavimas visais namų pirkimo, pardavimo ir paskolų reikalais.
133 SEELEY AVE., ARLINGTON, N. J.
Tel.: Kearny 2-3249.

GENERAL CLOTHING COMPANY
JUOZAS LUGAUSKAS, Savininkas
REIKALINGI DARBININKAI: Apreiteriai, preseriai, siuvėjai. Priimame ir mokiname merginas, tik ką baigusias mokyklą. Geras darbas, gera alga, trumpos valandos. Patyrimas nereikalingas. Kreipkitės tuojau.
168 Roebling Street, Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Radijo Draugijos Vakarinės
7:30 PROGRAMOS 7:30
J. P. GINKUS, Direktorius
KETVIRTADIENIAIS 7:30 WWRL 1600 kc.
Gyvuoja virš 12 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika.
(Vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai.)
J. P. GINKUS 495 Grand St., Brooklyn, N. Y. EV. 4-7142
A. JEZAVITAS pranešimų direk.
VIOLET PRANCKUS Muzikos vedėja EVergreen 8-3626

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs.

Pakantotinai Tarzanas savo stipriais pirštais nutvėrė narvo rėmus. Bet kiekvieną kartą laukiniai atkišdavo savo blizgančius peilius, nukreiptus tiesiog į Tarzano nagus... piauti.

Vienu momentu visa laukinių sargyba susirinko viename narvo šone. Tada Tarzanui buvo proga savo puolimą vykdyti iš kitos narvo pusės, kur nebuvo nė vieno laukinio kareivio.

Tarzanas vikriai pasisuko ir savo muskulingomis rankomis griebė narvą iš priešingos pusės. Čia turės įvykti kas nors nepaprasto. Kaip visados, Tarzanas galvoja žaibo greitumu.

Sukaupęs visą savo jėgą, Tarzanas pradėjo kelti narvą aukštyn. Čia buvo reikalingas nepaprastas greitumas. Jeigu Tarzanui nepasisektų atlikti uždavinio, jo likimas būtų — nepavydėtinas.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery